

163
Materiały
i
Studia

28

6E-9
MINISTERSTWO FINANSÓW
ZAKŁAD ORGANIZACJI I TECHNIKI PRACY BIUROWEJ

TERMINOLOGIA
TECHNIKI PRZETWARZANIA INFORMACJI

(materiały dyskusyjne)

ZOT

WARSZAWA 1962

MINISTERSTWO FINANSÓW
ZAKŁAD ORGANIZACJI I TECHNIKI PRACY BIUROWEJ

TERMINOLOGIA
TECHNIKI PRZETWARZANIA INFORMACJI

(materiały dyskusyjne)

MATERIAŁY I STUDIA Nr 28

13939/63

+E402
B92

Redakcja i administracja — Warszawa 51, ul. Świętokrzyska 12, pok. 48 tel. 6-63-47

Na podstawie oryginału angielskiego opracował:

dr inż. Wojciech Jaworski

155572

III

Wydanie II

Min. Fin. Zakł. Org. i Techn.
Pracy Biurowej
6-wa 51, Świętokrzyska 12
3.10.63, 15,-

Redaktor: mgr Jan Pic de Replonge

Korektor: Teresa Goljat

Na prawach rękopisu

P R Z E D M O W A
do wydania polskiego

W szeregu krajów prowadzone są przez specjalistów prace nad ustalaniem terminologii w dziedzinie techniki przetwarzania informacji.

Ostatnio została dokonana pod redakcją J.E.Holmstroma próba opracowania zbioru terminów i definicji stanowiących dorobek w zasięgu międzynarodowym. Zbiór ten p.t. "Multilingual Terminology of Information Processing" jako materiały dyskusyjne, został wydany w r. 1959 przez PROVISIONAL INTERNATIONAL COMPUTATION CENTRE - w Rzymie.

Zbiór ten obejmuje 314 terminów i definicji przygotowanych roboczo w wersji angielskiej. Ponadto liczy on 293 odpowiedniki w języku francuskim, 288 - rosyjskim, 114 - niemieckim, 21 - hiszpańskim.

W wielu przypadkach terminy oraz ich definicje nie zostały między poszczególnymi delegacjami uzgodnione. Istnieje wiele luk zarówno w tematyce jak i wersjach językowych odmiennych nawet dla USA, Anglii i Kanady.

Mimo wielu istotnych braków praca ta stanowi niewątpliwie bardzo cenną pozycję wydawniczą dla osób mających do czynienia z numerycznym przetwarzaniem informacji.

Poszerzający się w Polsce krąg osób specjalizujących się w tej dziedzinie studiuje, posługując się przeważnie literaturą w językach obcych.

Terminologia techniki przetwarzania informacji w kilku językach, uzupełniona odpowiednikami w języku polskim, stanowi aktualne zapotrzebowanie ze strony specjalistów i studiujących. Uzupełnienia tej luki w polskim piśmiennictwie podjął się dr Wojciech Jaworski z Instytutu Elektrotechniki, dokonując przekładu Multilingual Terminology na język polski, zachowując jednocześnie terminologię obcojęzyczną użytą w oryginale.

Merytorycznie praca dra Jaworskiego nie jest tylko przetłumaczeniem tekstu definicji. Wyszedł on ze słusznego założenia, że tam gdzie występuje definicja jednoznaczna i zgodna z pozostałymi wersjami, winna być ona podana polskiemu czytelnikowi dosłownie, tam, zaś, gdzie jest kilka różnych niezgodzonych wersji, w tym samym nawet języku tłumacz ma wolną rękę w wybrze jednej z nich.

W końcowej fazie przygotowywania tekstu "terminologii" współpracował merytorycznie mgr inż. W. Balasiński z Zakładu Konstrukcji Telekomunikacyjnych i Radiofonii Politechniki Warszawskiej.

Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej, zdając sobie sprawę z niedoskonałości terminologii ujętej w tym zbiorze, uznał mimo to za pożyteczne wydanie go w ramach "Materiałów i Studiów" jako materiały dyskusyjne przeznaczone przede wszystkim dla specjalistów pracujących nad opracowywaniem definicji i terminów w dziedzinie techniki przetwarzania informacji.

Ponadto wydanie niniejsze może spełnić rolę środka popularyzującego dziedzinę numerycznego przetwarzania informacji.

Sądzymy, że ukazanie się tej pozycji wydawniczej spotka się z żywym zainteresowaniem.

Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej zwraca się z prośbą do czytelników o nadsyłanie uwag i sugestii dotyczących ewentualnie tekstu polskiego na adres - Warszawa, ul. Świętokrzyska 12. Pozwoli to na zgromadzenie materiałów dla kontynuowania prac w tej dziedzinie.-

Zakład Organizacji i Techniki
Pracy Biurowej

Przedmowa

Opracowanie niniejsze nosi charakter prowizoryczny. Zostało ono przygotowane przez niżej podpisanego na podstawie umowy z Tymczasowym Międzynarodowym Ośrodkiem Obliczeniowym w Rzymie, na podstawie materiałów dostarczonych w różnych językach przez specjalistów, których nazwiska podane są na str. 5, opracowane w ciągu kilku miesięcy zostało ono ograniczone do kilkuset pojęć i nawet w odniesieniu do tych pojęć terminy równoważne nie zawsze zostały podane we wszystkich pięciu językach.

Opracowanie to, będące pewnego rodzaju eksperymentem wydawniczym, zostało przygotowane na Międzynarodową Konferencję Numerycznego Przetwarzania Informacji zorganizowaną przez UNESCO w Paryżu w czerwcu 1959 r. Mam nadzieję, że zainteresowane osoby wyrażą swoje zdanie odnośnie potrzeby prowadzenia pracy w tym kierunku.

Mając na uwadze rozszerzenie wydania w bardziej skróconej postaci, czytelnicy są proszeni o wyrażenie krytycznych uwag i poprawek, jak również wskazań, czy zakres pojęć winien być rozszerzony i w jakim kierunku.

Niniejsza praca została wykonana zgodnie z zasadą zalecaną w rozdziale "Terminologia i leksykografia" książki "Scientific and technical translating and other aspects of the language problem", której drugie wydanie opublikowało UNESCO w roku 1958.

Intencją autora było przejść przez następujące kolejne etapy:

1. wybór pojęć do zdefiniowania,
2. zebranie definicji tych pojęć: albo z istniejących publikacji lub projektów, albo od kompetentnych specjalistów,
3. tłumaczenie definicji oryginalnych na języki inne,
4. konsultacje ekspertów z konkretnych dziedzin, dla których dany język jest językiem ojczystym, jaki termin odpowiada najlepiej przetłumaczonym definicjom /w przypadku terminów w języku angielskim wskazano warianty brytyjskie /GB/, kanadyjskie /CAN/ i amerykańskie /US/.

Czas nie pozwolił we wszystkich przypadkach na oddzielenie od siebie etapów /3/ i /4/ jak początkowo zamierzano, aby każda definicja była dokładnie taka sama w każdym języku.

Tam, gdzie to zostało dokonane, umieszczono umowne symbole jak np. En/Ru, które oznaczają: "w danym przypadku tłumaczenie oryginału z angielskiego na język rosyjski". Dla proponowanych wariantów oryginalnej definicji w jednym z pięciu języków, należałoby ją tłumaczyć na pozostałe cztery języki, aby dać możliwość czytelnikowi osądzić samemu, czy terminy traktowane jako równoważne w różnych językach, mają te same znaczenie. Nie było to jednak możliwe do zrealizowania we wszystkich przypadkach.

Dla umożliwienia przechodzenia z jednego z pięciu języków na drugi dołączono indeks alfabetyczny /włączający synonimy/ w każdym języku. Terminy występujące w literaturze, których użycie nie jest zalecane, są pokazane następująco:

J.E. HOLMSTROM

Kierownicy współpracujących zespołów

- Angielski Kanada /CAN/: Dr G.C.Gotlieb, Computation Centre, University of Toronto.
- Wielka Brytania /GB/: Mr.G.Tootill, British Computer Society.
- Stany Zjednoczone /US/: Mr.R.D.Elbourn, National Bureau of Standards.
- Francuski Prof.J.Carteron, Association francaise de Calcul.
- Hiszpański Ing.Sergio F.Beltran, Centro Electrónico de Calculo, Mexico.
- Niemiecki Prof.Dr A.Walther, Institut für Praktische Mathematik Darmstadt.
- Rosy ski Prof. D.Yu Panov, Akademia Nauk, Moskwa.

Zróżła definicji dla języka angielskiego

- BCS "Interim draft glossary of terms used in automatic data processing compiled by members of the British Computer Society" from various sources /which include the following/ for the Committee of the British Standards Institution which is revising BS. December 1958.
- BRL Glossary prepared by the Ballistics Research Laboratory, Brookhaven, New York.
- BS British Standard Glossary of terms relating to automatic digital computers. BS 2641 : 1955.
- CA "Glossary of terms in the field of computers and automation" fourth edition, reprinted from Computers and Automation, vol.5, no. 10/October 1956/ by Berkeley Enterprises Inc., Newtonville, Mass., USA.
- CACM Communications of the Association for Computing Machinery, USA.

61	62	63	64
65	66	67	68
69	70	71	72
73	74	75	76

Informacje, szczególnie takie, które się wprowadza, przez...
wzrost lub wprowadza z maszyną liczącą lub tabeli maszyną
do przetwarzania informacji.

61	62	63	64
65	66	67	68
69	70	71	72
73	74	75	76

<u>S e k c j e</u>	<u>P o j e c i a</u>
1. Ogólne	1001 - 1022
2. Karty dziurkowane	2001 - 2013
3. Technika maszyn cyfrowych	3001 - 3112
4. Programowanie maszyn cyfrowych	4001 - 4158
5. Matematyka	5001 - 5029
6. Maszyny analogowe	6001 - 6010
7. Zastosowanie w automatyzacji	7001 - 7010

== O G O L N E ==

/1001 - 1022/

1001

d1 En accuracy

d1 Fr exactitude

d1 Pl ścisłość

d1 Ścisłość lub bezbłądność. Ścisłość nie pokrywa się z precyzją. Na przykład czterocyfrowa tablica logarytmów błędnie obliczona jest ścisła; podczas gdy sześciocyfrowa tablica zawierająca błąd jest bardziej precyzyjna ale nie ścisła. - CA

1002

d1,2 En cybernetics

d3,4 Fr cybernetique

d1,4 Pl cybernetyka

d1 Poszukiwanie wspólnych elementów w funkcjonowaniu maszyn przetwarzających informacje i centralnego systemu nerwowego zwierząt i człowieka dla lepszego zrozumienia działania mózgu i wymiany informacji. - CA

d4 Wiedza^o sterowaniu automatycznym.

1003

d1 En /US/ data

d2 En /GB/ data

d3 Fr donnees

d1 Pl dane

d1 Informacje, szczególnie takie, które się wprowadza, przetwarza lub wyprowadza z maszyny liczącej lub innej maszyny do przetwarzania informacji. - CA

1004

d1 En /US/ data processing

d2 Fr traitement de l'information

d1 Pl przetwarzanie informacji

d1 Opracowanie informacji drogą wykonywania ciągów odpowiednich operacji. - CA

1005

d1 En /US/ data processor /GB/ data processing machine

d2 Fr machine à traiter l'information /ordinateur/
d1 Pl maszyna przetwarzająca informacje

d1 Maszyna do przetwarzania informacji drogą wykonywania ciągów odpowiednich operacji - CA

1006

d1 En data reduction
d2 Fr depouillement
d1 Pl redukowanie danych

d1 Zamiana dużej ilości nieopracowanych informacji lub danych eksperymentalnych w niewielką ilość użytecznych podsumowujących informacji, na przykład zamiana informacji zawartych na filmie procesu zrzucania bomby z samolotu na cel w tablicowe przedstawienie współrzędnych trajektorii bomby jako funkcji czasu - CA

1007

d1 En /US/ debug
d2 En /GB/ repair, rectify
d1 Fr mettre au point
d1 Pl poprawiać

d1 Wykrywać i usuwać nieprawidłowości w funkcjonowaniu maszyny cyfrowej lub błędy w programie - CA

1008

d1 En digital computer
d2 Fr calculateur numérique
d1,2Pl maszyna cyfrowa

d1 Maszyna licząca, wykonująca obliczenia na liczbach przedstawionych przy pomocy cyfr, operująca pojęciami "tak" i "nie" wyrażonymi zwykle jedynkami i zerami dla przedstawienia wszystkich zmiennych występujących w zadaniu. - CA

d2 Maszyna licząca przetwarzająca informacje wyrażone w postaci numerycznej lub alfanumerycznej.

1009

d1 En digitize
d1 Fr convertir en numérique, coder
d1 Pl przekształcać na postać numeryczną

d1 Zamieniać wartość analogową wielkości fizycznej na liczbę /wyrażoną cyframi określonego systemu zapisu/. - CA

1010

- d1 En double-length number
- d2 Fr double precision
- d1 Pl precyzja podwójna, liczba podwójnej długości

d1 /Maszyny cyfrowe/. Mająca dwa razy więcej cyfr, niż wielkości normalnie opracowywane w maszynie liczącej. Na przykład dla ręcznego arytmetru normalnie działającego na dziesięciocyfrowych liczbach dziesiętnych, liczenie na dziesiętnych dwudziestocyfrowych liczbach przez łącznie dziesięciocyfrowych kawałków jest liczeniem z podwójną precyzją. - CA

- d1 En feedback
- d1 Pl sprzężenie zwrotne

d1 Pówrót części wyjścia maszyny, systemu lub procesu do wejścia, gdzie ta część jest dodawana lub odejmowana. Jeżeli wzrost sygnału wejściowego jest związany ze wzrostem sygnału wyjściowego, odjęcie tej części /ujemne sprzężenie zwrotne/ powoduje samkorekcję lub kontrolę procesu, podczas gdy dodanie jej /dodatnie sprzężenie zwrotne/ powoduje ucieczkę lub wyjście z zakresu kontroli procesu. - CA

1012

- d1 En file /noun/
- d1 Pl zbiór, taśma

d1 Urządzenie takie jak segregator, w którym papiery itp. są uporządkowane lub sklasyfikowane dla wygodnego odśzukania. Uporządkowana kolekcja zapisów, informacji lub pozycji usystematyzowana lub sklasyfikowana dla łatwego dostępu. Drut, taśma itp., na których zapisy lub inne pozycje informacyjne są uporządkowane dla łatwego dostępu. - CA /zmodyfikowane/

1013

- d1 En logic
- d1 Pl logika

d1 Nauka, która operuje zasadami i kryteriami ważności, w działaniu myślowym i fizycznym; nauka o zasadach ścisłego i starannego rozumowania. Maszyny; podstawowe zasady i zastosowania tablic zerc-jedynkowych, relacje twierdzeń, połączenia podstawowych układów logicznych itp. dla wykonania obliczeń matematycznych w maszynie. Wyrażenie angielskie "logic of the computer" /logika maszyny/ ma to samo znaczenie co projekt logiczny.

1014

- d1 En logical design
- d1 Pl projekt logiczny

- d1 Projekt operujący logicznymi i matematycznymi zależnościami, które winny być spełnione przez układy fizyczne.- CA
1015
- d1 En logical operations
d1 Pl operacje logiczne
- d1 W maszynach: operacje porównywania, selekcji, odniesienia, dobierania, sortowania, grupowania itp., gdzie w istocie jedynki i zera odpowiadające pojęciom "tak" i "nie" tworzą elementy poddawane działaniu operacji.- CA
1016
- d1 En /US/ operation code, operation part
/GB/ function code, function number
d1 Pl część operacyjna
- d1 Ta część rozkazu, która wyznacza operację arytmetyczną, logiczną lub przesyłową, jaka ma być wykonana. CA
1017
- d1 En order
d1 Pl rozkaz
- d1 W języku angielskim synonim dla słów "polecenie" i "porządek" /Zaleca się unikania w języku angielskim tego słowa z uwagi na niejednoznaczność/.
1018
- d1 De Ausgabe, Auslieferung
d1 En output /ncun/
d1 Pl informacja wyjściowa
- d1 Informacja przesyłana z wewnętrznej pamięci maszyny do pamięci zewnętrznej. Informacja przesyłana do dowolnego urządzenia na zewnątrz maszyny liczącej. - CA
1019
- d1 En output /verb/
d1 Pl wyprowadzać
- d1 Przesyłać informację do urządzenia zewnętrznego - Gotlieb.
1020
- d1 En precision
d1 Pl precyzja
- d1 Stopień dokładności /szczegółowości/, z jaką wielkość jest przedstawiona, w porównaniu do ścisłości która jest stopniem dokładności z jaką wielkość jest znana lub pomierzona. Ilość znaczących cyfr jest miarą precyzji liczby. Na przykład, w "Moc potrzebna dla maszyny jest 55,7843 kW". liczba ma precyzję sześciu cyfr, ale ścisłość jest z pewnością znacznie mniejsza. CA
1021
- d1 En symbolic logic
d1 Pl logika matematyczna

d1 Ścisłe rozumowanie dotyczące nienumerycznych zależności przy użyciu symboli skutecznych w liczeniu. Gałąź tego przedmiotu znana jako algebra Boolea była bardzo pomocna przy projektowaniu układów liczących. - CA

d1 En translate /verb/
d1 Pl tłumaczyć

1022

d1 Przekładać informacje z jednego języka na drugi bez znaczącego wpływania na jej znaczenie. - CA

KARTY DZIURKOWANE

/2001 - 2013/

2001

d1 En card
d1 Fr carte
d1 Pl karta

d1 Karta o ustalonym kształcie i wymiarach przystosowana do wydziurkowania zespołu otworów mających określone znaczenie. Wydziurkowane otwory są odczytywane elektrycznie szczotkami, mechanicznie metalowymi sztyftami lub fotoelektrycznie. Nazywana także karta dziurkowana, jedna ze standardowych kart perforowanych /produkcji firmy International Business Machine Corporation/ ma długość 187,3 mm i szerokość 82,5 mm i zawiera 80 kolumn, w każdej kolumnie wydziurkować można dowolny z dwunastu otworów. - CA

2002

d1 En card punch
d2 Fr perforatrice de cartes
perforateur, poin s omneuse
d1 Pl dziurkarka, reproducer

d2 Urządzenie do dziurkowania kart.

2003

d1 En card reader
d2 Fr lecteur de cartes
d2 Pl czytnik kart

d2 Urządzenie, które pozwala odczytać /elektrycznie lub mechanicznie/ informacje wydziurkowane na karcie.

2004

d1 En collator
d2 Fr interclasseuse
d1 Pl mieszacz

d1 Maszyna, która posiada dwa urządzenia do podawania kart, cztery magazyny dla przyjmowania kart i trzy układy, w których karta może być porównywana z innymi kartami lub ułożona w określonym porządku względem innych kart, aby określić magazyn, do którego winna wpaść. Maszyna ta

jest szczególnie użyteczna dla doboru kart szczegółowych do kart przewodnich, dla grupowania kart w odpowiednim porządku w zbiór /paczke/ kart itp. - CA

2005

d1 En crossfrooting
d1 Fr operation horizontale
d1 Pl ?

d1 Algebraiczne dodanie zawartości z różnych pól na karcie dla otrzymania wyniku, który jest dziurkowany na tej samej karcie. - Gotlieb.

2006

d1 En /GB/ curtate
d1 Pl ?

d1 Horyzontalny podział karty dziurkowanej. Jeżeli wiersze możliwych połączeń perforacji są oznaczone 1 do 24 z dołu do góry karty, to wiersze 19 do 24 tworzą górną "curtate" a wiersze 1 do 18 dolną "curtate". Parzyste wiersze od 18 do 2 są oznaczone jako pozycje 1 do 9 zaś wiersze 24, 22, 20 są oznaczone jako pozycje Y, X, O lub pozycje 12, 11, 0. - Tootill

2007

d1 En hub /punched card machines/
d1 Fr plot
d1 Pl gniazdo

d1 Złącze na tablicy połączeń, w które może być wprowadzona na końcówka przewodnika elektrycznego dla przeniesienia impulsów sterujących. - Gotlieb.

2008

d1 De Lochkarte
d1 En punch-card
d1 Fr carte perforee
d1 Pl karta dziurkowana

d1 Karta o normalizowanych wymiarach, która może być dziurkowana według pewnego kodu i opracowywana maszynowo. Wydziurkowane otwory są zwykle odczytywane elektrycznie za pomocą szczotek lub mechanicznie przez metalowe sztyfty. - CA

2009

d1 De Lochstreifen
d1 En punched tape
d1 Fr bande perforee
d1 Pl taśma dziurkowana

d1 Taśma papierowa, w której jest wydziurkowana konfiguracja otworów dla przekazania informacji. - CA

2000

d1 En summary punch
d2 Fr pcinsonneuse connecte, perforatrice connecte, perforateur, connecte
d1 Pl działarka sumaryczna

d1 Dziurkarka, która może być połączona wieloprzewodowym kablem z inną maszyną /na przykład z tabulatorem/ i dziurkującą na karcie informację wypracowaną, obliczoną lub zestawioną przez tę maszynę. - CA

2011

d1 En tabulator
d2 Fr tabulatrice
d1 Pl tabulator

d1 Maszyna na karty dziurkowane, która przyjmuje karty dziurkowane i instrukcje i produkuje zestawienia pozycji szczegółowych, sumy zbiorcze i tabulogramy na formularzach lub na taśmie papieru. - CA

2012

d1 En /US, CAN/ X-punch
En /GB/ X-position /see also curtate, 2006/
d1 Fr perforation 11
d1 Pl perforacja A

d1 Dziurka w 11 wierszu określonej kolumny używana dla specjalnych celów, na przykład dla wskazania znaku lub sterowania operacjami w konywanymi na tej karcie. - Gettlieb

2013

d1 En /US, CAN/ zone /on punch cards/
En /GB/ zone, curtate
d2 Fr zone
d2 Pl strefa

- d2 1/ W karcie dziurkowanej jedną z perforacji 12, 11 lub 0. Perforacja w strefie w połączeniu z perforacją numeryczną /perforacje 1 do 9/ określa symbol nienumeryczny.
2/ Zespół sąsiednich kolumn w karcie dziurkowanej.
3/ Zespół pamięci grający określoną rolę.

TECHNIKA MASZYN CYFROWYCH

/3001 - 3112/

De Zugriffszeit

3001

d1 En "US/ /GB/ access time /Homonym 3002, 3003/
d2 Fr temps d'accès
d1 Pl czas dostępu

d1 Okres czasu między chwilą zażądania przez układ sterujący przesłania informacji do lub z pamięci z chwilą zakończenia tej operacji. BGS

3002

d1 De Zugriffszeit /Homonym 3001, 3003/
 d1 En access time
 d1 Pl ?

d1 Okres czasu między chwilą, w której arytmometr żąda informacji z pamięci i chwilą, w której ta informacja jest dostarczona z pamięci. - CA

3003

d1 De Zugriffszeit /Homonym 3001, 3002/
 d1 En /CAN/ access time
 d1 Pl ?

d1 Okres czasu między chwilą, w której informacja zaczyna być przesyłana z arytmometru do pamięci i chwilą, w której przesyłanie zostaje zakończone.

3004

d1 De Akkumulator
 d1,2En accumulator
 d3 Fr accumulateur
 d3 Pl akumulator

d3 Rejestr w maszynie cyfrowej, w którym są kumulowane wyniki operacji arytmetycznych lub logicznych.

3005

d2 De akustische Verzogerungsstrecke
 d1,2En acoustic delay-line, sonic delay-line
 d2 Fr ligne a retard acoustique
 d2 Pl akustyczna linia opóźniająca

d2 Linia opóźniająca używająca impulsy ruchu molekuł w określonym ośrodku fizycznym /impulsy akustyczne/ w przeciwieństwie do elektrycznej linii opóźniającej, która wykorzystuje elektryczne impulsy w przewodzie lub zespole cewek i kondensatorów. - CA

3006

d1 De akustischer Speicher
 d1 En acoustic store
 d2 Fr ligne a retard accoustique, memoire acoustique
 d1 Pl pamięć akustyczna

d1 Pamięć maszyny cyfrowej z akustyczną linią opóźniającą, w której wykorzystuje się przechodzenie sekwencji impulsów w molekułach takich ośrodków fizycznych jak rtęć lub kwarc. - CA

3007

d1 De Addierer
 d1,2 En adder
 d2 Fr additionneur
 d2 Pl sumator

- d2 Urządzenie zdolne do utworzenia sumy dwu lub więcej wielkości - G.B. /Pojęcie sumator często obejmuje również odejmowanie - Uwaga tłumacza odnośnie polskiego znaczenia/.

3008

d1 De asynchron arbeitender Rechenautomat
d1,2 En asynchronous computer
d1 Fr calculateur asynchrone
d1 Pl asynchroniczna maszyna

- d1 Maszyna, w której wykonanie dowolnej operacji zaczyna się jako wynik sygnału zakończenia poprzedniej operacji, przeciwieństwo do: "maszyna synchroniczna".-CA

3009

d4 De Rechenautomat
d1,2,4 En automatic computer
d3 Fr calculateur automatique
d1 Pl Automatyczna maszyna

- d1 Maszyna wykonująca długie ciągi operacji na informacjach bez interwencji człowieka.- Gotlieb.

3010
/et vide 3063/

d1 En available machine time
d2 Fr temps machine disponible
d1 Pl użyteczny czas maszyny

- d1 Czas, w którym zasilanie maszyny jest włączone, maszyna nie zajęta przez personel konserwujący i wiadomo lub sądzi się, że maszyna pracuje prawidłowo.- CA

3011

d1 En band
d1 Fr groupe de pistes
d1 Pl blok ścieżek

- d1 Zespół ścieżek na bębnie magnetycznym. - CACM

d1 De Binärzelle, Elementarzelle
d1 En /CAN/ binary cell
d1 En /GB/ binary element, binary storage element
d1 Fr element binaire
d1 Pl element dwustabilny

- d1 Element, który może mieć jedno lub drugie z dwu stabilnych położzeń lub stanów i w ten sposób może pamiętać jednostkową informację. - CA

3013

d1 De bit
d1 En /CAN/ bit in information

d2 En /US,GB/ bit theory
d3 Fr chiffre binaire, monade
d1 Pl bit /w teorii informacji/

d1 Cyfra dwójkowa; najmniejsza jednostka informacji; "tak" lub "nie"; pojedynczy impuls w grupie impulsów.- CA

3014

d1 En bit /in electronic computers/
d1 Pl bit /w elektronowych maszynach liczących/

d1 1. Skrót w języku angielskim od "binary digit".
2. Pojedynczy symbol w języku używającym jedynie dwu różnych rodzajów symboli.
3. Jednostka pojemności pamięci. Pojemność w bitach urządzenia pamięciowego jest logarytmem przy podstawie "dwa" liczby możliwych stanów tego urządzenia. - IRE

3015

d1 En /CAN, GB/ B-register
d2 En /US/ index register
d3 Fr registre d'index
d1 Pl rejestr modyfikatora, B-rejestr

d1 Część urządzenia maszyny, która przechowuje słowo maszynowe używane dla zmodyfikowania uprzednio wyróżnionego wskaźnikiem rozkazu przed jego wykonaniem.- Gotlieb.

3016

d1,2 En buffer storage, buffer store
d3 Fr memoire intermediaire, memoire tampon
d2 Pl pamięć buforowa

d2 Urządzenie synchronizujące pomiędzy dwoma różnymi typami pamięci, zwykle między pamięcią wewnętrzną i zewnętrzną; układ wejściowy, w którym informacja jest gromadzona z pamięci zewnętrznej i przechowywana, gotowa do niezwłocznego przekazania jej do pamięci wewnętrznej; układ wyjściowy, do którego jest przesyłana informacja z pamięci wewnętrznej i przechowywana dla przesyłania do pamięci zewnętrznej.- BRL

3017

d1,3 En /US/ bus /homonym/, /GB/ busbar, highway
d2 Fr canal, jeu de barres
d1 Pl linia przesyłowa

d1 W maszynach cyfrowych droga, którą jest przekazywana informacja. Elektryczny przewodnik zdolny do przesyłania dużych natężeń prądu; przewód o dużym przekroju.- CA

3018

d1 En carry
d1 Fr report
d1 Pl przeniesienie

- d1 1/ Cyfra wprowadzana do następnej o rząd wyższej kolumny /tam dodawana/ gdy suma cyfr w kolumnie jest równa lub większa od podstawy liczenia.
- 2/ Proces przekazywania cyfry przeniesienia do następnej, o rząd wyższej kolumny.- CA

3019

d1 En cell, storage element, store address
d2 Fr cellule, memoire
d1 Pl miejsce w pamięci

- d1 Część pamięci, która przechowuje jednostkę informacji, zwykle jeden znak lub jedno słowo maszynowe. W języku angielskim stosowane bardziej dokładnych terminów /column, location, block/, gdyż termin angielski /cell/ nie jest jednoznaczny. - CA

3020

d1 En chad /and hance chadless, d2/
d2 Fr bande semi-perforee
d2 Pl ?

- d2 W odniesieniu do taśmy dziurkowanej. Taśma, w której otwory nie są całkowicie wycięte.

3021

d1 En chadless tape
Pl ?

3022

d1 En character
d2 Fr caractere
d1 Pl znak

- d1 1. Cyfra dziesiętna 1 do 9, lub litera A do Z /wielka lub mała/ lub znak przestankowy lub dowolny inny pojedynczy symbol /takie jakie występują na klawiaturze maszyny do pisania/, które maszyna może wprowadzić, przechować lub wyprzewodzić.
2. Przedstawienie takiego symbolu w postaci kombinacji impulsów lub stanów. - CA /zmodyfikowane/

3023

d1 En clamping circuit
d2 Fr circuit de clamping
d1 Pl limiter

- d1 Układ, który utrzymuje na określonym poziomie górną albo dolną ekstremalną wartość napięcia przebiegu napięciowego. Elbourn.

3024

d1,2 En clock frequency
d2 Fr frequence de base
d2 Pl częstotliwość zegarowa, podstawowa

- d2 Podstawowa częstotliwość periodycznych impulsów, które określają takt funkcjonowania maszyny. - CA

3025

d1 En comparator /circuits/
d1 Fr comparateur /circuits/
d1 Pl układ porównujący /układy/

- d1 Układ, który porównuje dwa sygnały i sygnalizuje ich zgodność, lub niezgodność; lub urządzenie, za pomocą którego można porównać dwie informacje i otrzymać sygnał, czy są one identyczne czy nie - CA

3026

d1 En comparator /computers/
d1 Fr comparateur /calculateurs/
d1 Pl komparator /maszyny liczące/

- d1 Urządzenie do porównywania dwu różnych zapisów tej samej informacji dla sprawdzenia zgodności lub wykrycia niezgodności. - CA

3027

d1 En computer
d1 Fr calculateur
d1 Pl maszyna licząca, cyfrowa

- d1 Maszyna, która jest zdolna liczyć i przeprowadzać obliczenia to znaczy, która może wykonywać sekwencje arytmetycznych i logicznych operacji głównie na informacjach. Ogólniej, dowolne urządzenie, które jest zdolne przyjmować informacje, poddawać je sensownym przekształceniom i dostarczać wyniki tych przekształceń. - CA

3028

d1 En /US, CAN/ control, counter
En /GB/ control counter, control instruction register

- d2 Fr ordinateur ordinal, ordinateur numéro de lignes, registre adresse programme
d1 Pl licznik rozkazów

d1 Urządzenie rejestrujące numer miejsca pamięci zawierającego słowo rozkazu, który będzie wykonany po rozkazie bieżącym / licznik rozkazów może wybierać komórki pamięciowe po kolei i w ten sposób, otrzymuje się następny rozkaz z następnej komórki pamięciowej dopóki nie zostanie napotkany rozkaz skokowy lub specjalny/. - CACM

3029

- d1,2 En control register
d3 Fr registre instruction
d1,3 Pl rejestr sterujący, rejestr rozkazów

- d1 Rejestr, który przechowuje rozkaz bieżący i który steruje działaniem maszyny. - CA
d3 Rejestr, który zawiera bieżący rozkaz programu.

3030

- d1 En control unit
d1 Fr organe de commande, unité de commande
d1 Pl układ sterowania, sterowanie

d1 Ta część automatycznej maszyny cyfrowej, która kieruje kolejnością operacji, interpretuje zakodowane rozkazy i dostarcza odpowiednie sygnały do układów maszyny dla wykonania tych rozkazów. - CA

3031

- d1,2 En converter
d1 Fr convertisseur
d2 Pl konwerter

d2 Układ, który zamienia informację w jednym języku na informację w drugim języku tak, aby uczynić ją dostępną dla innej maszyny; na przykład: układ, który pobiera informację wydziurkowaną na kartach i wyprowadza ją zapisaną na taśmie magnetycznej z możliwością redakcyjnych uzupełnień. - Gotlieb.

3032

- d1 En or-circuit, buffer
d1 Pl układ sumy logicznej

d1 Układ z dwoma lub więcej wejściami, który ma własność, że sygnał wyjściowy odpowiada "1" /jeżeli na jednym lub więcej z dowolnych wejść sygnał wejściowy odpowiada "1". - Tootill.

3033

d1,2 En counter
d3 Fr compteur
d2 Pl licznik

- d2 Układ zdolny do zmiany z jednego do następnego z sekwencji rozróżnianych stanów po przyjsciu sygnału wejściowego. IRE /zmodyfikowane/.

3034

d1,2 En damping
d3 Fr amortissement
d2 Pl tłumienie

- d2 Rozpraszanie energii w układzie dynamicznym. - Elbourn

3035

d1 En decision element, gate
d2 Fr circuit logique
d2 Pl układ logiczny, podstawowy układ logiczny

- d2 Układ pozwalający zrealizować operacje logiczne jak "i", "lub" "różnicę symetryczną" /"lub" wyłączające/ itp.

3036

d1 En decoder
d1 Pl dekoder, deszyfrator

- d1 Układ zdolny do stwierdzenia znaczenia lub treści sygnałów i wywołujący odpowiednie działanie maszyny odpowiadające temu znaczeniu lub treści; matryca. - CACM

3037

d1,2 En delay line
d3 Fr ligne a retard
d3 Pl linia opóźniająca

- d3 Urządzenie wykorzystujące własności rozchodzenia się fal w ośrodku fizycznym dla opóźniania przesyłu impulsów.

3038

d1,2 En down-time
d3 Fr temps de panne
d1 Pl czas awaryjny

- d1 Czas złego funkcjonowania lub niepoprawnej pracy maszyny liczącej na skutek uszkodzenia maszyny. - CA

3039

d1 En /US, CAN/ dynamic memory
d2 En /GB/ dynamic store
d1 Fr mémoire dynamique
d1 Pl pamięć dynamiczna

d1 Pamięć taka że informacja w pewnym określonym miejscu zmienia się w funkcji czasu, a zatem nie jest dostępna natychmiastowo; na przykład /pamięć na akustycznych liniach opóźnieniowych lub pamięć bębnowa. - CA /zmodyfikowane/.

3040

d1 En /US/ Eccles-Jordan trigger
d2 En /GB/ Eccles-Jordan circuit
d3 Fr Multivibrateur Eccles-Jordan
d1 Pl przerzutnik statyczny, Eccles-Jordana

d1 Układ multiwibratorowy, elektronowy z bezpośrednim sprzężeniem posiadający dwa stany stabilnej równowagi, znany także jako "flip-flop" lub "trigger". - CA

3041

d1,2 En electric delay line
d1 Fr ligne a retard électrique
d1 Pl elektryczna linia opóźniająca

d3 Elektryczna linia przesyłowa zawierająca skupione lub rozłożone elementy pojemnościowe i indukcyjne, w której szybkość rozchodzenia się energii elektromagnetycznej jest mała w porównaniu do szybkości światła. Przechowanie informacji dokonuje się przez krążenie przebiegów falowych zawierających informację zwykle w dwójkowej postaci. - CA

3042

d1,2 En electric typewriter
d3 Fr machine a ecrire électrique
d1 Pl elektryczna maszyna do pisania

d1 Maszyna do pisania zawierająca silnik elektryczny, i w której po przyciśnięciu klawisza prawie wszystkie operacje są wykonywane za pomocą energii elektrycznej, a nie energii palców lub rąk człowieka /zamiast silnika elektrycznego mogą być użyte elektromagnesy/. - CA

3043

d1,2,4 En electronic
d3 Fr electronique
d4 Pl elektronika

- d4 W ogólności zajmuje się przepływem małych ilości elektronów w próżni, w przeciwieństwie do przepływu dużych ilości elektronów przez przewodniki; jednakże termin "elektroniczny" obejmuje także przepływ elektronów w elementach półprzewodnikowych takich jak tranzystory i diody, a także niektóre przypadki przepływu dużych ilości elektronów w próżni. - CA

3044

d1,2 En elektronistic, storage, cathode ray tube store
d1 Fr mémoire électrostatique
d1 Pl pamięć elektrostatyczna

- d1 Urządzenie przechowujące informacje w postaci obecności lub nieobecności ładunków w pewnych miejscach ładunków elektrostatycznych. Patrz "lampa oscyloskopowa". - CA

3045

d1 En encoder, matrix /homonyms 4084, 5023/
d1 Fr matrice de transcodage
d1 Pl enkoder, matryca kodująca

- d1 System lub układ, w którym wyróżnione jest w danej chwili tylko jedno wejście a każde z tych wejść wybiera określoną kombinację wyjść. - CACM.

3046

d1 En erasable store
d1 Pl pamięć ścieralna, wymazywalna

- d1 Media /ośrodki/ mogące przechowywać informacje, które mogą być zmienione, to znaczy że takie media mogą być ponownie wykorzystane. Na przykład taśma magnetyczna, bęben magnetyczny, rdzeń magnetyczny. - BRL.

3047

d1,2 En external store
d1 Fr memoire exterieure
d1 Pl pamięć zewnętrzna

- d1 Urządzenie nie należące do samej maszyny, ale przechowujące informacje w języku dostępnym dla maszyny. - CA.

3048

d1 En /US/ fixed-cycle operation
d1 En /GB/ synchronous operation
d1 Fr operation a temps constant
d1 Pl praca synchroniczna

d1 Organizacja maszyny, przy której dla operacji jest przeznaczony określony czas, chociaż faktycznie mogą one potrzebować mniejszego czasu niż przeznaczony. Ten typ pracy ma miejsce w "synchronicznej maszynie".
- CA

3049

d1 En Flip-flop
d1 Fr basculeur
d2 Pl flip-flop, przerzutnik

- d1
1. Układ elektroniczny mający dwa stabilne stany równowagi dwa wejścia i odpowiadające dwa wyjścia także że sygnał istnieje na jednym z wyjść wtedy i tylko wtedy, gdy ostatni impuls przyjęty przez przerzutnik przyszedł na odpowiednie miejsce.
 2. Układ elektroniczny, mający dwa stabilne stany równowagi, jedno wejście i jedno wyjście taki, że po otrzymaniu każdego kolejnego impulsu, zmienia się napięcie na wyjście z niskiego na wysokie i z wysokiego na niskie.

Przerzutnik może pamiętać jedną dwójkową cyfrę informacji. - CA /zmodyfikowane/

3050

d1 En frequency response
d2 Fr reponse en frequence
d1 Pl częstotliwość graniczna

d1 Stopień zdolności urządzenia do przyjmowania, nadawania i działania za szybko zmieniającymi się stanami na wejściu; na przykład w przypadku wzmacniaczy, częstotliwość przy której wzmocnienie spada do połowy współczynnika wzmocnienia mocy lub do 0,707 współczynnika wzmocnienia napięciowego; w przypadku mechanicznego automatycznego regulatora - maksymalna prędkość, z którą regulator może reagować i nadążać za zmieniającymi się stanami na wejściu. - CA

3051

d1 En gate
d2 Fr conditionneur
d1 Pl bramka

d1 Układ mający zdolność wytworzenia na wyjściu stanu zależnego od wyróżnionych stanów wejść lub koincydencyjnej natury wejścia. Na przykład bramka "i" daje impuls wyjściowy, gdy zachodzi koincydencja w czasie na wszystkich wejściach; bramka "lub" daje impuls wyjściowy, gdy wystąpi jakakolwiek kombinacja lub kombin-

nacje impulsów wejściowych w tym samym czasie; bramka może zawierać pewną liczbę "zakazujących wejść" i w niej nie pojawia się sygnał wyjściowy dla dowolnej kombinacji sygnałów wejściowych, jeżeli przychodzą one w koincydencji z "zakazującym" sygnałem. /Termin używany w tak ogólnym pojęciu głównie w U.S.A./ - CACM /zmodyfikowane/.

3052

d1 En Half-adder
d1 Fr demi-additionneur
d1 Pl półsumator

d1 Układ posiadający dwa kanały wyjściowe dla sygnałów dwójkowych /albo "0" albo "1"/, w którym zależność wyjściowych sygnałów od sygnałów wejściowych opisuje następująca tabelka /wejścia A,B, wyjścia S,C/.

	<u>AB</u>	<u>SC</u>
	00	00
	01	10
	10	10
	11	01

A		S
	półsumator	
B		C

Ten układ wykonuje w maszynie część funkcji potrzebnych dla dodawania dwójkowego. Litera S oznacza "sumę bez przeniesienia". Litera C oznacza "przeniesienia". Za pomocą dwóch półsumatorów i układu wykonującego przeniesienie przeniesienia z jednej kolumny do następnej można zbudować układ, który będzie wykonywał dodawanie dwójkowe.- CA

/US - zmienia początek definicji: Układ posiadający dwa kanały wejściowe i dwa wyjściowe.../

3053

d1 En hardware
d1 Fr élément technologique
d1 Pl wyposażenie, konstrukcja, element konstrukcyjny, część

d1 Elementy mechaniczne, magnetyczne, elektryczne i elektroniczne, z których zbudowana jest maszyna licząca.

3053A

d1 En head, magnetic, head
d1 Fr tête, tête magnétique
d1 Pl głowica magnetyczna

d1 Mały elektromagnes używany dla odczytu, zapisu i wymazywania spoloryzowanych magnetycznie elementów magnetycznej powierzchni. - CA

3054

d1 En /US, CAN/ input block
d1 En /GB/ input store, input buffer
d1 Pl wejściowa pamięć buforowa

d1 Część wewnętrznej pamięci maszyny zwykle rezerwowana na przyjmowanie i przetwarzanie danych wejściowych. -

3055

d1 En input unit
d1 Pl urządzenie wejściowe, układ wejściowy

d1 Urządzenie, które wprowadza do maszyny dane z zewnątrz maszyny. - CA /zmodyfikowane/.

3056

d1,3 En internal store
d1,2 Fr mémoire d'introduction, mémoire d'entrée, mémoire interne
d1 Pl pamięć wewnętrzna

d1 Pamięć dostępna maszynie automatycznie, bez udziału człowieka. To urządzenie jest częścią składową maszyny i jest bezpośrednio przez nią sterowane. - CA

3057

d1 En item
d2 Fr article
d1,2Pl pozycja, element informacji

d1 Jedno lub więcej słów zawierających powiązaną informację opatrzoną symbolem; jednostka informacji odnosząca się do jednej osoby lub przedmiotu, zawartość pojedynczego zapisu. CACM

d2 Jednostka informacji. Zespół pozycji stanowi zapis lub blok.

3058

d1 En key
d1 Fr cle, indicatif
d1 Pl klucz

d1 /Maszyny cyfrowe/. Znaki zwykle tworzące zespół używany do oznaczania lub lokalizacji określonej pozycji informacji. - CA

3059

d1 En key
d1 Fr touche
d1 Pl klawisz

d1 /Maszyny biurowe/. Ramię lub przycisk uruchamiany palcem dla wyprodukowania znaku na maszynie do pisania, na ręcznej dziurkarce i podobnych maszynach. Takie maszyny posiadają "klawiaturę". - CA

3060

d1 En /US, CAN/ latency time, latency
/GB: this expression not used/
d1 Fr temps d'attente
d1 Pl czas oczekiwania

d1 Czas jaki upływa od chwili zażądania informacji z pamięci do chwili początku dostarczania jej do arytmometru. W bardziej specjalnym przypadku pamięci szeregowej - czas oczekiwania jest czasem dostępu zmniejszonym o czas cyklu jednego słowa. Na przykład: w pamięci bębnowej czas oczekiwania jest stracony na to aż żądana komórka pamięci pojawi się pod głowicami odczytującymi. - CA

3061

d1 En /US, GB/ line-a-time printing
/CAN/ line-at-a-time printing
d1 Fr impression ligne-a-ligne
d1 Pl drukowanie wierszowe

d1 Drukowanie za jednym razem całego wiersza /linii/, zwykle za pomocą jednej dźwigni /lub kółka/ zawierającej wszystkie znaki dla każdej pozycji w wierszu. - CA

3061 A

d1 En location
d1 Fr adresse, memoire
d1 Pl miejsce pamięci

d1 Komórka w pamięci wewnętrznej zawierająca jedno słowo maszynowe; rejestr pamięciowy. - CA

3062

d1 En Logical diagram
d1 Fr schema logique
d1 Pl schemat logiczny

d1 Projekt logiczny, rysunek przedstawiający elementy logiczne i ich wzajemne połączenia bez potrzeby opisywania konstrukcji i technicznych szczegółów.- CACM

3063

d1 En machine-available time
d1 Fr temps machine disponible
d1 Pl użyteczny czas maszyny

d1 Czas, gdy zasilanie maszyny włączone, maszyna nie zajęta przez personel konserwujący i wiadomo lub sądzi się, że maszyna pracuje prawidłowo. - CA

3064

d1 En machine cycle
d1 Fr cycle machine
d1 Pl cykl maszyny

d1 Najmniejszy okres czasu lub procesu pracy, który regularnie się powtarza. W niektórych maszynach liczących wyróżnia się "mały" cykl i "duży" cykl

3065

d1 De Magnetkern
d1,3En magnetic core
d2 Fr tore magnetique
d1 Pl rdzeń magnetyczny

d1 Element magnetyczny zdolny do przyjęcia i zachowania jednego z dwu lub więcej stanów magnetyzacji i przez to zdolny do wykonywania czynności pamiętania, bramkowania lub przełączania, zwykle kształtu toroidalnego i impulsowany lub polaryzowany prądami elektrycznymi przepuszczanymi przez przewód nawinięty na elemencie. - CACM.

3066

d1 En magnetic delay line
d1 Pl magnetyczna linia opóźniająca

d1 linia opóźniająca, w której występuje propagacja energii magnetycznej z prędkością małą w porównaniu do szybkości światła. - Tootill.

3067

d1 En magnetic disk storage
d1 Fr disques magnetiques
d1 Pl pamięć dyskowa

d2 Zespół metalowych dysków obracających się na wspólnej osi i odległych od siebie tak, że ramię wybierające z magnetyczną głowicą może być fizycznie ustawione nad koncentrycznymi ścieżkami na każdym dysku.- Gotlieb.

3068

d1 En magnetic store
d1 Pl pamięć magnetyczna

d1 Układ pamięciowy wykorzystujący do przechowywania informacji magnetyczne własności materiału. - BRI

3069

d1 En De Magnettrommel
d1 En magnetic drum
d1 Fr tambour magnetique
d1 Pl pamięć bębnowa

d1 Obracający się cylinder, którego powierzchnia jest pokryta materiałem magnetycznym, na którym informacja może być przechowywana jako małe namagnesowane elementy powierzchni. - CA /zmodyfikowane/.

3070

d1 De Magnetkopf
d1 En magnetic head
d1 Pl głowica magnetyczna

d1 Mały elektromagnes używany dla odczytu, zapisu i wymazywania namagnesowanych elementów magnetycznej powierzchni. - CA

3071

d2 De Magnetband
d1,2En magnetic tape
d2 Fr ruban magnetique, bande magnetique
d2 Pl taśma magnetyczna

d2 Taśma wykonana z papieru, metalu lub plastiku, pokryta lub impregnowana materiałem magnetycznym, na której mogą być zapamiętane informacje w postaci namagnesowanych elementów powierzchni. - CA

3072

d1 De Magnetdraht
d1 En magnetic wire
d1 Fr fil magnétique
d1 Pl drut magnetyczny

d1 Drut wykonany z materiału magnetycznego, na którym mogą być zapamiętane informacje w postaci namagnesywanych elementów. - CA

3073

d1 De Taktgeber
d1,2En master clock
d1 Fr horologe mere, rythmeur
d1 Pl zegar

d1 Elektroniczne lub elektryczne źródło standardowych sygnałów synchronizujących, często zwanych "impulsami zegarowymi", potrzebnych dla wykonywania przez maszynę kolejnych operacji. Zwykle źródło to składa się z generatora impulsów synchronizujących, z układu wyznaczającego cykl i urządzenia wytwarzającego specjalne impulsy, które występują w określonych chwilach czasowych. Zwykle w synchronicznej maszynie w postaci podstawowej częstotliwości synchronizującej występuje częstotliwość impulsów zegarowych. - CA

3074

d1 De Quecksilberspeicher
d1,2En /US,CAN/ mercury, memory
En /GB/ mercury store
d1 Fr memoire à mercure
d1 Pl pamięć rtęciowa

d1 Pamięć wykorzystująca rtęć jako ośrodek dla przechowywania krążącego ciągu fal lub impulsów. - CA

3075

d1,1 En multivibrator
d3 Fr multivibrateur
d2 Pl multiwibrator

d2 Typ generatora relaksacyjnego z dwoma lampami używanego dla generacji niesinusoidalnych fal, w którym wyjście każdej lampy jest połączone do wejścia drugiej dla podtrzymania oscylacji. - CA

3076

d1 En non-erasable store
d1 Pl pamięć trwała

d1 Ośrodek użyty dla przechowywania informacji, który nie może być wymazany i ponownie użyty, taki jak papierowa taśma dziurkowana i karty dziurkowane. BRI

3077

d1 En non-volatile storage
d1 Fr memoire permanente
d1 Pl pamięć zachowawcza

d1 Ośrodek pamiętający, który przechowuje informacje bez potrzeby zasilania, taki jak taśma magnetyczna, pamięć bębnowa, rdzenie magnetyczne. - CA

3078

d1,3 En on-line operation
d2 Fr traitement direct
d3 Pl praca natychmiastowa

d3 Praca maszyny, przy której dane eksperymentalne podaje się do maszyny bezpośrednio z instrumentów pomiarowych a maszyna licząca dostarcza wyników eksperymentu zaraz po jego zakończeniu.

3079

d1 De ausgabe-Puffer
d1 En /US,CAN/ output block
En /GB/ output store, output buffer
d1 Fr memoire d'extraction, memoires de sortie
d1 Pl pamięć buforowa wyjścia

d1 Fragment pamięci wewnętrznej zarezerwowanej dla przyjmowania danych przeznaczonych do wyprowadzenia na zewnątrz. - CA

3080

d1 De Ausgabe-Gerät
d1 En output unit
d1 Fr organe d'extraction, unite de sortie
d1 Pl układ wyjściowy, urządzenie wyjściowe

d1 Urządzenie, które dostarcza informacje na zewnątrz maszyny w zrozumiałym języku. - CA

3081

d1 En peripheral equipment
d2 Fr équipement périphérique
d2 Pl wyposażenie zewnętrzne

d2 Urządzenia pomocnicze /np. pamięć dyskowa, drukarki itp./ sterowane przez jednostkę centralną lub wyposażenie dodatkowe nie połączone z jednostką centralną.

3082

d2 De wahlfreier Zugriff
d1,2En random access
d2 Fr accès direct
d2 Pl dostęp przypadkowy

d2 Dostęp do pamięci w taki sposób, że następną komórka pamięciowa, z której ma być pobrana informacja, jest wybierana losowo np. dostęp do numerów w książce telefonicznej jest "dostępem przypadkowym"; następny z numerów, który chce się znaleźć w książce może być w dowolnym miejscu książki, w przybliżeniu z tym samym prawdopodobieństwem. - CA

3083

d1 En random store
d1 Pl pamięć o przypadkowym dostępie

d1 Pamięć z czasem dostępu niezależnym od poprzedniego pobrania z tej pamięci. - Tootill

3084

d1 En /US/ rapid memory, /GB/ high-speed store
d1 Fr memoire rapide
d1 Pl pamięć szybka

d1 Część zespołu pamięciowego, z której informacja może być pobrana najszybciej. - CA

3085

d1 De Überlauf
d1 En overflow
d1 Fr dépassement de capacité
d1 Pl nadmiar.

d1 W liczniku, lub w rejestrze otrzymanie liczby, która wychodzi poza /przekracza/ pojemność licznika lub rejestru. Np. dodanie dwóch liczb, z których każda mieści się w pojemności przechowujących je rejestrów,

może dać sumę wychodzącą poza pojemność rejestru, który ma przechowywać tę sumę; zachodzi nadmiar. - CA

d1 De Packungsdichte, Impulsdichte 3086
d1 En packing density
d1 Fr densité d'enregistrement
d1 Pl gęstość zapisu

d1 Ilość jednostek potrzebnej informacji zawarta w określonych wymiarach, np. liczba cyfr dwójkowych zapisanych na taśmie magnetycznej w postaci namagnesowanych elementów powierzchni na jednostkę liniowej długości taśmy. CA /bez słowa "względna"/.

3087

d1 De Schalttafel, Steckbrett
d1 En /US/ plugboard, patchboard
En /CAN, GB/ plugboard
d1 Fr tableau de connexion
d1 Pl tablica połączeń

d1 Ruchoma tablica zawierająca wiele elektrycznych gniazdek, które mogą być połączone krótkimi łączącymi przewodami w sposób różny dla różnych programów pracy maszyny. Zmiany programu dokonuje się przez zmianę zaprzewodowanej tablicy. - CA /zmodyfikowane/

3088

d1 De vorsorgliche Wartung
d1 En preventive maintenance
d1 Fr entr-etien preventif
d1 Pl sprawdzanie przewencyjne

d1 Obsługa dowolnego systemu mająca na celu raczej zapobieżenie powstawaniu błędów niż usuwanie błędów, które już zaistniały. - CA

3089

d1 De Drucker
d1 En printer
d1 Fr imprimante
d1 Pl drukarka

d1 Mechanizm /wyjściowy/, który drukuje znaki drukarskie. - CA

3090

d1 De Referenzliste
d1,2En /US/ reference record, /GB: not used/

d1 En /CAN/ translated output,
compiled program
d2 Fr table de reference
d1 Pl skorowidz

d1 Wynik działania programu układającego określony program. Wynik ten ma zawierać spis operacji i ich rozmieszczenie oraz informacje o podziale i zajęciu pamięci przez układany program. - CA

3091

d1 De Taktfrequenz
d1 En repetition rate
Fr frequence de base
d2 Pl częstotliwość podstawowa,
częstotliwość powtarzania

d2 Największa częstotliwość powtarzania impulsów elektrycznych normalnie używanych w maszynie. - CA

3092

d1 De peripherer Speicher
d1 En /US, CAN/ secondary storage
d1 En /GB/ backing store, auxiliary store
/according to context/
d1 Fr mémoire auxiliaire
d1 Pl pamięć pomocnicza

d1 Pamięć, która nie jest integralną częścią maszyny, ale jest bezpośrednio przyłączona i sterowana przez maszynę; na przykład pamięć magnetyczna taśmowa. - CA

3093

d De Serienspeicher
d1 En serial storage
d2 Fr mémoire série
d1 Pl pamięć szeregową

d1 Pamięć, w której czas jest jedną ze współrzędnych użytych do lokalizacji danego bitu, znaku lub słowa. Pamięć, w której słowa wewnątrz danej grupy słów pojawiają się jedno po drugim w kolejności czasowej, i w której czas oczekiwania zmienia się od zera do wielokrotności słowa, nazywa się "słowowo-szeregową". Pamięć, w której indywidualne bity tworzące słowo pojawiają się w kolejności czasowej jest "bitowo-szeregową". Pamięć dla kodowanych cyfr dziesiętnych lub innych nie dwójkowych liczb w której znaki pojawiają się w kolejności czasowej jest "znakowo-szeregową", np. pamięci bębnowe są zwykle "słowowo-szeregową", ale mogą być "bitowo-szeregową" lub "bitowo-równoległą" lub "znakowo-szeregową" i "bitowo-równoległą" itp.
- CA

3094

d1 En static store
d1 Pl pamięć statyczna

d1 Taka pamięć, że informacja jest unieruchomiona przestrzennie i dostępna w dowolnej chwili na przykład, przetrzutnik, pamięć elektrostatyczna lub ferrytowa.

3095

d2 De Speicher
d1,2En Store /noun/,
d2 Fr mémoire
d1 Pl pamięć

d2 Układy, które pamiętają informacje za pomocą dowolnych elementów technologicznych lub dowolnego wyposażenia. Dowolny układ, do którego można wprowadzić informację, żeby ją pobrać później. - CA

3096

d1 En store /verb/
d1 Pl wprowadzać do pamięci, zapamiętać

d1 Realizacja przesyłania elementu informacji do pamięci.
- BRL

3097

d1 De Speicher /homonym 3095/
d1 En /US, CAN/ storage
En /GB/ store
d2 Fr mémoire
d1 Pl pamięć

d1 Układ, który utrzymuje lub przechowuje elementy informacji. Dowolne urządzenie, do którego informacja może być wprowadzona, przechowana i wyprowadzona później. Urządzenie lub ośrodek, w którym informacja jest przechowywana może nie stanowić integralnej części maszyny.
- CA

3098

d1 En synchronous computer
d2 Fr calculateur synchrone
d2 Pl maszyna synchroniczna

d2 Automatyczna maszyna cyfrowa, w której każda operacja rozpoczyna się po otrzymaniu sygnałów regularnie rozmieszczonych w czasie. - CA

3099

d1 En tape
d2 Fr bande
d1 Pl taśma

d1 Taśma magnetyczna lub papierowa taśma dziurkowana, niekiedy inne typy taśm. - CA

3100

d1 En /US/ temporary storage
d1 En /CAN/ temporary storage, working storage homonym 3111/
d1 En /GB/ temporary store
d1 Fr mémoire de manœuvre, mémoire temporaire
d1 Pl pamięć przejściowa

d1 Komórki pamięci wewnętrznej zarezerwowane dla pośrednich i częściowych wyników. - CA

3101

d1 En toggle switch
d1 Fr interrupteur à bascule
d1 Pl przełącznik dwustabilny

d1 Przełącznik zachowujący jedno z dwóch możliwych położeń tak długo, dopóki nie zostanie na nowo ustawiony. - CA

3102

d1 En transcribe /verb/
d2 Fr transcrire
d1 Pl przepisywać

d2 Kopiować z przetwarzaniem lub bez z jednej pamięci do drugiej.

3103

d1 En track
d2 Fr piste
d1 Pl ścieżka

d1 Pojedyncza linia zapisu na bębnie magnetycznym lub taśmie lub dysku zawierająca impulsy lub znaki. - CA /zmodyfikowane/

3104

d1 En transducer
d2 Fr transducteur
d1 Pl przetwórnik, transduktor

d1 Urządzenie zmieniające energię z jednej postaci w drugą. Np. płytka kryształu kwarcu zanurzona w rtęci może zamieniać energię elektryczną w energię akustyczną i odwrotnie/ tak to się dzieje w akustycznych liniach opóźniających w układach pamięciowych maszyn. - CA /zmodyfikowane/.

3105

d1 En /US/ trigger, /GB/ trigger, trip, toggle
d1 En /US/ trigger, /GB/ trigger, trip, toggle
d1 Pl spust

d1 Urządzenie mechaniczne, które pchnięte lub naciśnięte zwalnia zapadkę lub sprężynę. - CA

d1,2 En /US/ trigger /homonym/ 3106
d1 En /GB/ trigger circuit
d3 Fr trigger
d1 Pl triger

d1 Układ elektryczny, który słabo zaimpulsowany wyzwala znacznie większą ilość energii. - CA

3107

d1 En /US/ trunk, /GB/ channel, path, highway
d1 Fr canal
d1 Pl kanał, przewód

d1 Droga, po której jest przekazywana informacja, szyna. - CA

3108

d1 En variable connector
d1 Fr liaison à sorties variables
d1 Pl rozgałęzienie

d1 Punkt połączenia programów, gdzie może być wybranych kilka możliwych dróg.- Gotlieb.

3109

d1 En volatile store
d1 Pl pamięć regeneracyjna

d1 Pamięć, której zawartość musi być okresowo regenerowana żeby uniknąć stopniowego zniekształcenia, np. pamięć elektrostatyczna. - Tootill

3110

d1 En Williams tube
d1 Fr tube de Williams
d1 Pl lampa Williams'a

d1 Lampa katodowa dla elektrostatycznego przechowania informacji, skonstruowana przez F.C. Williams'a z Uniwersytetu w Manchester, /Anglia/. - CA

3111

d1 En /US/ working storage, /GB/ working store /homonym 3100/
d2 Fr zone de travail
d1 Pl pamięć robocza

d1 Część pamięci wewnętrznej zarezerwowana dla danych, na których wykonuje się bieżące operacje; i dla pośrednich wyników, tak jak "zeszyt roboczy" przy obliczeniach na papierze. - CA

3112

d1 En zero-access store
d1 Pl pamięć natychmiastowa

d1 Pamięć, w której czas oczekiwania jest pomijalny w porównaniu do innych czasów. - BRL

Po: PROGRAMOWANIE MASZYN CYFROWYCH.

4001

d1 De absolute Adresse
d1,2En absolute address, specific address
d1 Fr adresse absolue
d1 Pl adres bezwzględny

d1 Oznaczenie przydzielone przez konstruktora maszyny określone mu rejestrowi lub miejscu pamięci. - CA

4002

d1 En /GB/ actual address, effective address
d1 Fr adresse effective
d1,2Pl adres rzeczywisty

d1 Adres po jego zmianie przez modyfikator, wskazany rozkazem - Tootill

d2 Adres po jego modyfikacji przez zawartość modyfikatora lub przez program wprowadzający /definicja tłumacza/.

4003

d1 De Adresse
d1 En address
d1 Pl adres

d1 Oznaczenie, nazwa lub numer identyfikujący rejestr, komórkę lub urządzenie, w którym przechowywana jest informacja. - CA

4004

d1 En /GB/ and gate, gate coincidence gate
d2 En /US, CAN/ and gate
d1 Pl bramka "i"

d1 Układ o dwu lub więcej wejściach, który posiada własność, że sygnał wyjściowy przedstawia "1" wtedy i tylko wtedy, gdy wszystkie sygnały wejściowe przedstawiają "1"; zwany także "bramką" i "bramką iloczynową". - Tootill

4005

d1 De und-Schaltung, Tor-Schaltung
d1,2En and circuit
d3 Fr circuit et
d1 Pl układ "i"

d1 Układ impulsowy z dwoma wejściami i jednym wyjściem mający własność, że wyjście daje impuls jeżeli obydwa wejścia otrzymują impulsy. - CA

4006

d1 De alphabetischer Kode
d1 En /US, CAN/ alphabetic coding
d2 En /GB/ alphabetic code
d3 Fr codification alphabétique
d1 Pl kod literowy

d1 System skrótów używany w przygotowywaniu informacji wprowadzonych do maszyny tak, że informacja może być przedstawiona nie tylko liczbami ale i literami i wyrazami. Np. Boston, New York, Philadelphia, Washington w kodzie literowym mogą być przedstawione jako BS, NY, PH, WA. Niektóre maszyny nie dopuszczają kodowania literowego lecz wymagają, aby wszystkie skróty były numeryczne; w takim przypadku miasta te mogą być zadowolane jako 0, 1, 2, 3. - CA

4007

d1 De arithmetische Kontrolle
d1 En /US, CAN/ arithmetic check,
/GB/ arithmetical check
d1 Fr Vérification arithmétique
d1 Pl kontrola arytmetyczna

d1 Sprawdzenie obliczenia z wykorzystaniem arytmetycznych właściwości tego obliczenia. Np. sprawdzenie mnożenia AxB przez porównanie z BxA . - CA

4008

d1 De arithmetische Operation
d1 En /US, CAN/ arithmetic operation,
/GB/ arithmetical operation
d1 Fr opération arithmétique
d1 Pl operacja arytmetyczna

d1 Operacja, w której wielkości numeryczne tworzą elementy obliczenia. Takie operacje zawierają "podstawowe operacje arytmetyczne", którymi są dodawanie, odejmowanie, mnożenie, dzielenie. - CA

4008 A

d1 De arithmetische Verschiebung
d1 En /US, CAN/ arithmetic shift,
/GB/ arithmetical shift/
d1 Fr dé-calage numérique
d1 Pl przesuwanie arytmetyczne

d1 Mnożenie lub dzielenie wielkości przez potęgę podstawy systemu zapisu. Np. ponieważ 10^{11} przedstawia jedenaście w dwójkowym zapisie, wynikiem przesunięcia o dwa w lewo jest $10^{11}00$ co przedstawia czterdzieści cztery. - CA

4009

d1 De Rechenwerk
d1 En /CAN/ arithmetic unit
d2 En /US, GB/ arithmetic unit
d1 Fr unité arithmétique
d1 Pl arytmometr

d1 Część konstrukcji maszyny liczącej gdzie na informacjach są wykonywane operacje arytmetyczne i logiczne. - CA

4010

d1 En /GB/ assemble, compile
d1 En /US/ assemble
d2 Fr assembleur
d2 Pl składać

- d2
1. Włączać podprogramy lub programy częściowe do programu głównego.
 2. W pewnych przypadkach: tłumaczyć program napisany w języku symbolicznym, pseudokodzie lub innym języku zewnętrznym na informacje numeryczne o podstawie liczenia użytej w maszynie. Dzieje to się przy pomocy specjalnego składającego programu zwanego kompilerem. Ten specjalny program dostarcza numerycznych odpowiedników symboliki stosowanej przez użytkownika, a także innych elementów również numerycznych dotyczących działania w maszynie składanego programu /rozdział miejsc pamięci itp./. Na końcu składania złożony program może się znajdować bądź wewnątrz maszyny /w pamięci, na przykład gotowy do wykonania żądanej pracy/ bądź zewnątrz maszyny /wydziurkowany na kartach specjalnych, przewidzianych na ten cel lub wpisany na taśmę/.

4011

d1 De automatische Kontrolle
d1 En /US, CAN/ automatic checking,
/GB/ automatic check
d2 Fr vérification automatique
d1 Pl kontrola automatyczna

d1 Przystosowanie wchodzące w konstrukcję maszyny dla automatycznej weryfikacji informacji przesyłanej, opracowywanej lub przechowywanej przez dowolne urządzenie lub układ maszyny liczącej. Kontrola automatyczna jest "kompletna", jeżeli każdy proces w maszynie jest automatycznie sprawdzany; w przeciwnym wypadku jest częściowa. Termin "stopień kontroli automatycznej" oznacza albo:

1. względną ilość maszynowych procesów, które się weryfikuje albo:
2. względną ilość wyposażenia maszyny poświęconą na kontrolę. - CA

4012

d1 De automatisiertes Programmieren
d1,2En automatic programming
d3 Fr programmation automatique
d1 Pl programowanie automatyczne

d1 Dowolna technika, dzięki której sama maszyna jest użyta do przetwarzania programu z postaci, którą łatwo jest przygotować człowiekowi do postaci, pod którą program jest łatwy do wykonania przez maszynę. Przykładami programowania automatycznego są programy kompilujące, programy interpretacyjne itp. - CA

4013
/Homonym 4014/

d1 En /US, CAN/ block
d2 En /GB/ block
d3 Fr bloc
d1 Pl blok

d1 Grupa kolejnych słów maszynowych rozpatrywana lub przekazywana jako jedna całość, szczególnie w odniesieniu do wejścia i wyjścia. - CA

4014
/Homonym 4013/

d1 En /US/ block
d2 En /CAN/ block diagram
d3 En /GB/ block diagram
Fr /no French equivalent/
d1 Pl wykres blokowy, schemat blokowy

d1 Przy układaniu schematu działań wykres zawierający zespół bloków, /skrzynek/, z których każdy przedstawia logiczny element programowana maszyny. - CA

4015

d1 En /CAN/ bootstrap
d2 En /GB/ bootstrap
En /US/ /Use of this term is deprecated/
d3 Fr ordres initiaux
d1 Pl rozkazy początkowe

d1 Zakodowane rozkazy na początku taśmy wejściowej łącznie z jednym lub dwoma rozkazami wprowadzone za pomocą przełączników lub przycisków i używane dla wprowadzenia programu do maszyny liczącej. - CA

4016

d1 En /US, CAN/ branch, /GB/ branch point
d1 Fr branchement conditionnel, saut c.,
transfert c., variante conditionnelle
d1 Pl rozgałęzienie warunkowe

d1 Skok warunkowy. - CAUM

4017

d1 En break-point
d2 Fr point de controle, point d'arrêt
d3 Pl punkt kontrolny

d3 "Programowanie maszyn liczących/. Punkt w programie, w którym można przy pomocy ręcznego przełącznika zatrzymać maszynę, aby operator mógł skontrolować wykonywanie programu. - CA

4018

d1 En call in /verb/
d1 Fr appeler
d1 Pl przywołanie

d1 Podczas wykonywania programu skok do podprogramu. - CA

4019

d1 En /US, CAN/ call number
En /GB/ /no equivalent term/
d2 Fr indicatif de sous-programme
d1 Pl numer wywoławczy, odentyfikator podprogramu

d1 Zespół znaków identyfikujących podprogramu zawierający informacje dotyczące parametrów podprogramu lub informacje, które winny być użyte przy generacji podprogramu lub informacje odnoszące się do argumentów. - CA

4020

d1 En /US, CAN/ circulating storage
d2 En /GB/ recirculatory store
d3 Fr mémoire circulante
d1 Pl pamięć cykliczna

d1 Układ używający "linii opóźniającej", która przechowuje informacje w postaci ciągu impulsów lub fal jako zespół obecności lub braku takich impulsów. W tym układzie zespół impulsów wychodzących z końca linii opóźniającej jest wykrywany elektrycznie, wzmacniany, formowany i ponownie wprowadzany do linii opóźniającej /na jej początek/. - CA

4021

d1 En capacity: digital, of a computer
d2 Fr capacite /digital d'un calculateur/
d1 Pl długość liczby

d1 Liczba cyfr lub znaków, które mogą być regularnie przetwarzane w maszynie. Na przykład w wyrażeniu "długość liczby wynosi dziesięć cyfr dziesiętnych". - CA

4022

d1 En capacity: numerical, of a computer
d2 Fr capacite /numerique d'un calculateur/
d1 Pl zakres, przedział maszyny

d1 Górna i dolna granica liczb, które mogą być regularnie przetwarzane w maszynie cyfrowej. Na przykład "zakres maszyny jest +0,00000 00001 do 0,99999 99999". Wielkości, które wykraczają poza zakres maszyny liczącej w określony sposób zwykle przerywają jej działanie. - CA

4023

d1 En capacity of a communication channel
d1 Pl pojemność kanału przesyłowego

d1 Maksymalna liczba bitów, które mogą być przesłane w ciągu sekundy. - Gotlieb.

4024

d1 En capacity of a store
d1 Pl pojemność pamięci

d1 Liczba bitów, cyfr, znaków lub słów, które mogą być przechowane. - Tootill

4025

d1,2 En check digit /s/
d3 Fr chiffire /s/ de vérification
d1 Pl cyfra /y/ kontrolna /e/

d1 Jedna lub kilka cyfr przyłączonych do słowa maszynowego /t.j. jednostki informacji opracowywanej przez maszynę/, która daje informacje o innych cyfrach w słowie w taki sposób, że jeżeli wystąpi pojedynczy błąd /wylączając dwa wzajemnie kompensujące się błędy/ to weryfikacja nie będzie spełniona i pojawi się alarmujący sygnał błędu.

Na przykład cyfra kontrolna może być równa 0 jeżeli suma pozostałych cyfr w słowie jest nieparzysta i cyfra kontrolna może być 1 jeżeli suma pozostałych cyfr w słowie jest parzysta. - CA

4026

d1 En clear /verb/
d1 Fr remettre á zéro
d1 Pl zerować.

d1 Zastępować informacje w pamięci lub rejestrze przez zero wyrażone w przyjętym systemie liczenia. - CA

4027

d1 En /US, CAN/ closed shop /GB no
equivalent term/
d2 Fr closed shop
d1 Pl zamknięty sklep

d1 Taka praca na maszynie cyfrowej, że wszystkie programy są pisane przez członków specjalistycznej grupy, której zajęciem zawodowym jest stosowanie maszyn liczących.
- CACM

4028

d1,2 En closed subroutine
d3 Fr sous-programme fermé
d1 Pl podprogram zamknięty

d1 Podprogram z następującymi własnościami:
1/ jest przechowywany oddzielnie od programu głównego,
2/ w odpowiednim punkcie programu głównego następuje wywołanie tego programu,
3/ na zakończenie podprogramu następuje automatyczny powrót do programu głównego. - CA

4029

d1,2 En code /noun/
d3 Fr ccde
d1 Pl kod

d1 System symboli dla przedstawienia informacji w magazynie i reguł łączenia ich. - CA

4030

d1,2 En code /verb/
d3 Fr coder
d1 Pl kodować

d1 Wyrażać informację, a szczególnie zadania, w języku danej maszyny. - CA

4031

d1 En coder
d2 Fr programmeur
d1,4Pl kodujący

d1 Człowiek, który przetwarza sekwencję rozkazów dla rozwiązania zadania na automatycznej maszynie liczącej na dokładne symbole dostępne dla danej maszyny. - CA

4032

d1 En collate /verb/
d2 Fr fusionner
d1 Pl mieszać

d1 Składać dwie sekwencje elementów informacji w dowolny sposób tak, jednak^{any}wa sama kolejność została zachowana w sekwencji wynikowej. Na przykład sekwencja 12, 29, 42 i sekwencja 23, 24, 48 może być zmieszana w 12,23, 24, 29, 42, 48. Ogólniej składanie dwu lub więcej podobnych uporządkowanych zbiorów elementów, ażeby wytworzyć inny uporządkowany zbiór składający się z informacji zbiorów początkowych. Zarówno liczba elementów jak i postać indywidualnych elementów w wynikowym zbiorze może się różnić od liczby i postaci elementów w każdym ze zbiorów początkowych oraz od ich sumy.

4033

d1 En command
d2 Fr signal d'ordre
d1 Pl sygnał sterujący

d1 Impuls, sygnał, lub zbiór sygnałów wywołujących krok pracy maszyny. - CA

4034

d1 En /US, CAN/ compiler, /GB/ compiler routine
d1 Fr compilateur
d1 Pl kompiler

d1 Program wytwarzający specjalny program dla szczególnego zadania wg. następującego schematu:

- 1/ określenie wymaganego znaczenia elementu informacji wyrażonego w pseudokodzie,
- 2/ wybranie lub wytworzenie /t.j. obliczenie z parametrami i ogólnych rozkazów/ wymaganego podprogramu,

- 3/ specyficzne przekształcenie podprogramu dla danego problemu, wyznaczające szczegółowe rejestry pamięci itp. i wprowadzenie go jako części składowej do programu zadania,
- 4/ aktualne rejestrowanie używanych podprogramów i ich położenia w programie zadania,
- 5/ przejście do następnej pozycji w pseudokozie. - CA

4035

d1 En /US/ conditional transfer of control
En /GB/ jump
d2 Fr transfert conditionnel, saut c.,
branchement c., variante conditionnelle
d1 Pl warunkowy rozkaz skokowy

d1 Rozkaz maszyny liczącej, który powoduje działanie maszyny liczącej w kierunku wykonywania rozkazów w normalnej sekwencji albo powoduje skok do wykonywania wskazanego rozkazu w zależności od warunku odnoszącego się do określonej własności, określonej liczby lub liczb. - CA

4036

d1 En /US, CAN/ contents
d2 En /GB/ contents
d3 Fr contenu
d1 Pl zawartość

d1 Informacja przechowywana w dowolnej części pamięci maszyny liczącej. Symbol "/" jest często używany dla wskazania "zawartość..."; na przykład /m/ oznacza zawartość miejsca /komórki/ pamięci, którego adres jest m. - CA

Uwaga: przez niektórych autorów używany jest także symbol <...> -

d1 En conditional breakpoint instruction
d2 Fr instruction d'arret conditionnel
d1 Pl warunkowy rozkaz zatrzymania

d1 Warunkowy rozkaz skokowy, który spowoduje zatrzymanie maszyny, jeżeli jest ustawiony specyficzny przełącznik. Po zatrzymaniu albo może być kontynuowany program dotychczasowy, albo spowodowany skok do innego programu. - CA

4037

d1 En /US, CAN/ control sequence,
/GB/ instruction sequence
d1 Fr séquence de commande
d1 Pl kolejność wykonywania rozkazów

d1 Normalna kolejność pobierania rozkazów dla ich wykonywania. W niektórych maszynach jeden z adresów w każdym rozkazie określa kolejność wykonywania rozkazów. W większości innych maszyn rozkazy wykonywane są w porządku umieszczania ich w pamięci z wyjątkiem skoku. - CA

4038

d1,2 En sopy /verb/
d2 Fr copier, transférer
d2 Pl przesyłać

d1 Przepisywać informacje z jednego rejestru pamięci do drugiego, pozostawiając niezmienną informację w pierwszym rejestrze, a zastępując nią informację w drugim rejestrze. - CA

4039

d1 En /US, CAN/ cycle /verb/, /GB/
repeat /verb/
d1 Fr itérer
d1 Pl powtarzać

d1 Wykonywać zespół operacji określoną liczbę razy włączając, gdy to jest potrzebne, modyfikacje adresów miejsc pamięci za pomocą działań arytmetycznych lub za pomocą specjalnego wyposażenia technicznego jak licznik cykli. - CA

4040
/Homonym 4041/

d1 En /US, CAN/ cycle
En /GB/ cycle, loop
d1 Fr boucle
d1 Pl cykl, pętla, iteracja

d1 Grupa operacji powtarzanych jako całość. - CA

4041
/homonym 4040/

d1 En Cycle
d1 Fr cycle
d1 Pl okres

d1 /Maszyny cyfrowe/. Najmniejszy odcinek czasu lub zamknięty ciąg działań powtarzany w pewnym porządku. W niektórych maszynach rozróżniane są "małe okresy" i "duże okresy". - CA

4042

d1 En cycle index
d1 Fr index
d1 Pl wskaźnik iteracji, wskaźnik cyklu

d1 Liczba wskazująca, ile razy cykl został powtórzony, albo różnica /lub ujemna wartość różnicy/ pomiędzy tą liczbą i liczbą żądanych powtórzeń. - CA

4043

d1 En cyclic shift
d1 Fr décalage avec rotation
d1 Pl przesuwanie cykliczne /homonyms 4040,
4041/

d1 /Arytmetyka maszyn cyfrowych/. Przesuwanie cyfr liczby tak, że cyfry wzięte z jednego końca słowa są wprowadzone kolejno na drugi koniec słowa w sposób cykliczny. - CA

4044

d1 En /CAN/ decode
En /GB/ interpret
En /US/ no term with this specific
meaning/
d2 Fr décoder
d1 Pl dekodować, interpretować

d1 Ustalać zamierzone znaczenie pojedynczych symboli w programie ułożonym w pseudokodzie. - CACM

4045

d1 En diagnostic routine
d1 Fr programme de diagnostic
d1 Pl program diagnostyczny

d1 Program przeznaczony dla lokalizacji błędnego działania maszyny liczącej lub błędu w kodowaniu. - CA /zmodyfikowane/

4046

d1 En diagram
d2 Fr diagramme
d1 Pl wykres, schemat programu

d1 Schematyczne przedstawienie sekwencji podprogramów ułożonych dla rozwiązania problemu. Jest mniej szczegółowym i mniej ogólnym przedstawieniem niż schemat działań i często zawiera opis słowny. - CA

4047

d1 En dummy
d1 Fr blanc /substantif/
d1 Pl element fikcyjny, uzupełniający

d1 Sztuczny adres, rozkaz lub inna jednostka informacji wprowadza tylko dla spełnienia określonych warunków /takich jak długość słowa, długość bloku/ nie wpływając na operacje. - CA

4048

d1 En dump /verb/, in programming
d1 Fr mettre en réserve, extraire
d1 Pl przekazywać

d1 Przenosić całą lub część zawartości części pamięci maszyny liczącej do innej części pamięci. - CA

4049

d1 En dump /verb/, in computer operation
/term not used in GB, deprecated in US/
d1 Fr disjoncter
d1 Pl wyłączać

d1 Przypadkowo lub celowo wyłączyć zasilenie maszyny liczącej. - CA

4050

d1 En duplication check
d3 Fr verification par duplication
d1 Pl kontrola przez duplikację

d1 Sprawdzenie, które wymaga, aby wyniki dwóch niezależnych wykonań tej operacji albo jednocześnie na dublującym wyposażeniu albo w innym czasie na tym samym wyposażeniu były identyczne. - CA

4051

d1 En /US/ dynamic subroutine,
/CAN/ generator
En /GB/ no term in use/
d1 Fr sous-programme paramétrique
d1 Pl podprogram parametryczny

d1 Podprogram zawierający takie parametry jak położenie dziesiętnego przecinka, lub wielkość elementu informacji, z którego sama maszyna może utworzyć odpowiednio zakodowany podprogram, zgodnie z wybranymi wartościami parametrów. - CA

4052

d1,2 En edit /verb/
d2 Fr éditer
d2 Pl redagować

- d2 Przygotowywać lub przemieszczać informacje dla układu wyjściowego celem drukowania. Redagowanie może zawierać usuwanie niepotrzebnych informacji, wybór właściwych danych, włączanie symboli takich jak numery stron i znaki drukarskie i zastosowanie standartowych procesów takich jak usuwanie nieznaczających zer. - CA

4053

d1 En erase /verb/
d1 Fr effacer
d1 Pl wymazywać

- d1 1/ usuwać informacje z pamięci i zwalniać miejsce dla zapisu nowych informacji,
2/ zastępować wszystkie cyfry dwójkowe w pamięci przez dwójkowe zera. W dwójkowej maszynie liczącej wymazywanie jest równoznaczne z zerowaniem, podczas gdy w maszynie cyfrowej z kodowanym dziesiętnym systemem liczenia, w którym impulsowy kod dla dziesiętnego zera może zawierać dwójkowe jedynki, zerowanie pozostawia dziesiętne zero, zaś wymazanie pozostawia znaki impulsowe zawierające same zera. - CA

4054

d1 En error
d1 Fr erreur
d1 Pl błąd

- d1 1/ /Maszyny cyfrowe i obliczenia/. Strata precyzji w wielkości, różnica pomiędzy ścisłą wielkością i jej obliczonym przybliżeniem. Błędy występują w metodach numerycznych, omyłki, występują w programowaniu, kodowaniu, przepisywaniu danych i działaniu. wadliwe działanie występuje w maszynach cyfrowych na skutek nieodpowiednich własności lub uszkodzeń w elementach konstrukcyjnych.
2/ /Automatyczne sterowanie/. Różnica lub zmiana w stanie regulowanego układu w porównaniu ze stanem idealnym jaki winien on mieć. - CA

4055

d1 En /US, CAN/ executive, routine
/GB/ steering, routine, master routine
d1 Fr superprogramme, programme directeur
d1 Pl program główny

- d1 Program przeznaczony dla przetwarzania innych programów i sterowania nimi. - CA

4056

/En and Ru homonyms 4057, 4058/

d1 En /US/ extract /verb/
En /GB/ isolate /verb/
d1 Fr axtraire
d1 Pl filtrować

d1 Wybierać pewne cyfry ze słowa maszynowego. Cyfry te można określić. Na przykład jeżeli liczba dziesięciocyfrowa 00000 11100 jest przechowywana w rejestrze, rozkazem można polecić maszynie liczącej "wyciąć" ósmą cyfrę od lewej strony /w tym przypadku "jedynka"/ i odpowiednio wykonać pewne działanie. - CA

4057

/En and Ru homonyms 4056, 4058/

d1 En /US/ extract /verb: homonym/
En /GB/ substitute
d1 Fr substituer
d1 Pl podstawiać

d1 Zastępować zawartość pewnych pozycji słowa maszynowego przez zawartość odpowiadających pozycji innego słowa maszynowego zależnie od instrukcji. - CA

4058

/En and Ru homonyms 4056, 4057/

d1 En /US/ extract /verb: homonym/
En /GB/ extract
d1 Fr filtrer
d1 Pl usuwać, oczyszczać

d1 Eliminować z grupy elementów informacji wszystkie te elementy, które spełniają postawiony warunek. - CA
/zmodyfikowane/.

4059

d1 En fixed-point calculation
d2 Fr calcul en virgule fixe
d1 Pl liczenie stało-przecinkowe

d1 Liczenie używające lub zakładające stałe położenie dziesiętnego lub dwójkowego przecinka w każdej liczbie. - CA

4060

d1 En floating-point routine
d2 Fr programme en virgule flottante,
d1 Pl program zmienna-przecinkowy

- d1 Program składający się z rozkazów w odpowiedniej kolejności i rządzący maszyną liczącą tak, aby wykonywała operacje z ruchomym przecinkiem. Na przykład, takie ułożenie rozkazów daje możliwość maszynie liczącej stało-przecinkowe opracować problemy używające liczenia zmienno-przecinkowego. W maszynach liczących, które nie mają wbudowanych operacji zmienno-przecinkowych, operacje zmienno przecinkowe muszą być programowane. - CA

4061

d1 En /US/ flow chart /GB/ glow diagram
d1 Fr organigramme
d1 Pl schemat działań

- d1 Graficzne przedstawienie kolejności działań programowania używające symboli operacji takich jak: oblicz, podstaw, porównaj, skocz, przepisz, czytaj, drukuj itp. - CA /skrócone/.

4062

d1,2 En /GB, US/ force /verb/
En /CAN: term is not used/
d1 Pl ingerować

- d1 Ręcznie wpływać na wykonywanie programu i wywoływać wykonanie przez maszynę liczącą rozkazu skokowego. - CA

4063

d1 En four-address /adjective/
d2 Fr à quatre adresses
d1 Pl czteroadresowa

- d1 Posiadająca własność, że każdy kompletny rozkaz wskazuje operacje i adresy czterech rejestrów. Zwykle taki rozkaz zawiera adresy trzech argumentów /tj. liczb, na których wykonuje się operacje/, część operacyjną i adres następnego rozkazu. - CA

4064

d1 En general routine
d1 Fr programme général
d1 Pl program ogólny

- d1 Program zapisany kodem maszyny cyfrowej przeznaczony dla rozwiązywania zadań pewnej klasy i dający rozwiązanie konkretnego zadania tej klasy, gdy zostaną wprowadzone do maszyny wartości odpowiednich parametrów. - CA

4065

d1 En /US/ hold /verb/

d2 En /GB/ non-destructive read-out
d2 Fr maintenir
d1 Pl utrzymywać

d1 Zachowywać informacje zawarte w jednym układzie pamiętającym po przepisaniu jej do drugiego układu pamiętającego. Przeciwnie niż "zerować". - CA

4066

d1 En inherited error
d1 Fr erreur héritée
d1 Pl błąd propagowany

d1 Błąd w wartościach początkowych, szczególnie błąd kumulowania z poprzednich kroków przy całkowaniu krok po kroku. - CA

4067

d1,2 En /US/ /CAN/ infinity
d1,2 En /GB/ number out of range, number exceeding capacity
Fr /Notion non utilisée/
d1 Pl liczba poza zakresem

d1 Dowolna liczba większa niż maksymalna liczba, jaką maszyna cyfrowa jest zdolna przechowywać w dowolnym rejestrze. /Gdy taka liczba pojawi się przy obliczeniach, maszyna zwykle zatrzymuje się i daje sygnał wskazujący nadmiar/.

4068

d1 En /CAN/ initialize /verb/
/US, GB have no such term/
d1 Fr initialiser
d1 Pl przygotować

d1 Wykonywać początkowe kroki programu lub pętli, tj. kroki, które nie będą powtórzone. - Gotlieb.

4069

d1 En input
d1 Fr entrée
d1 Pl dane wejściowe

d1 Informacje przenoszone z zewnętrznej pamięci do wewnętrznej pamięci maszyny. - CA

4070

d1 En instruction

d2 Fr instruction
d1,2Pl rozkaz

d1 Słowo maszynowe lub zespół znaków w języku maszyny, które kierują maszyną liczącą przy wykonywaniu określonego działania. Dokładniej zespół znaków, który definiuje operacje razem z jednym lub więcej adresami /lub bez adresu/ i który jako całość sprawia odpowiednie działanie maszyny na wskazanych wielkościach.

Uwaga: niektórzy wolać termin "instruction" od terminów "command" i "order". Termin "command" jest rezerwowany dla oznaczania sygnałów elektronowych; termin "order" jest rezerwowany dla znaczenia "sekwencja". Na przykład w wyrażeniu "order of the characters". - CA

d2 Grupa znaków określających operację.-

4071

d1 En /US/ interlace /GB/ interleave
d2 Fr intercaler
d1 Pl przeplatać

d1 Przyporządkować kolejne numery komórek pamięci oddzielnym fizycznie komórkom na bębnie magnetycznym, na przykład w taki sposób, że czas dostępu do kolejnych komórek pamięci jest znacznie skrócony. - CA

4072

d1 En interpreter
d2 Fr programme d'interprétation
d1 Pl program interpretacyjny

d1 Program kierujący, który w miarę wykonywania obliczenia tłumaczy zapamiętany program wyrażony w pseudokodzie podobnym do kodu maszynowego na kod maszyny i wykonuje za pomocą podprogramów wskazane operacje w miarę tłumaczenia ich z pseudokodu. Program interpretacyjny jest zasadniczo zamkniętym podprogramem, który pracuje kolejno na nieokreślonej długości sekwencji parametrów programowych /pseudorozkazy i argumenty/. Zwykle powołuje się go jak zamknięty podprogram i wychodzi z niego za pomocą pseudorozkazu wyjścia w pseudokodzie.- CA

4073

d1 En instruction code
d1 Fr code d'instructions
d1 Pl lista rozkazów, kod rozkazowy

d1 System symboli, nazw i definicji wszystkich rozkazów, które są bezpośrednio zrozumiałe dla danej maszyny lub dla danego programu kierującego. - CA

4074

d1 En jump
d2 Fr saut, transfert, variante,
branchement
d1 Pl skok

d1 Rozkaz lub sygnał, który warunkowo lub bezwarunkowo określa miejsce następnego rozkazu i kieruje maszyną liczącą do tego rozkazu. Skok używany jest dla zmiany normalnej sekwencji działania maszyny. W pewnych warunkach skok może być spowodowany przez operatora za pomocą przełącznika. Patrz "rozkaz skokowy". - CA

4075

d1 En leap-frog test - /Computer operation/
Fr /pas d'équivalent français/
d1 Pl test przeskokowy

d1 Program sprawdzający pracę maszyn odznaczający się własnością, że wykonuje szereg arytmetycznych i logicznych operacji na jednej części pamięci, następnie przenosi się na drugą część, gdzie sprawdza czy przenoszenie było poprawne i ponownie zaczyna ten sam ciąg operacji. Ostatecznie program sprawdzający będzie wykonany na wszystkich miejscach pamięci. Termin "leap-frog" pochodzi od pokazywanych skoków w położeniu programu sprawdzającego, które można oglądać na specjalnym rastrze lampy oscyloskopowej. - CA

4076

d1 En library
d1 Fr bibliothèque
d1 Pl biblioteka

d1 Kolekcja standartowych i w pełni sprawdzonych programów i podprogramów, za pomocą której może być rozwiązanych wiele typów zadań lub części zadań. - CA

4077

d1 En /CAN/ loading routine, /US/ program
En /GB/ input routine
d1 Fr programme de chargement
d1 Pl program wprowadzający

d1 Program dla wprowadzenia programu lub danych do maszyny.

4078

d1 En loop
d1 Fr boucle
d1 Pl petla

d1 Powtórzenie grupy rozkazów w programie. - CA

4079

d1 En machine language
d2 Fr language machine
d1 Pl język maszyny

d1 Liczby i rozkazy wyrażone w takiej postaci, że maszyna licząca może je przetwarzać lub wykonywać bezpośrednio bez przemiany, tłumaczenia lub programowej interpretacji. Elbourn.

4080

d1 En machine word
d1 Fr mot machine
d1 Pl słowo maszynowe

d1 Jednostka informacji o standartowej liczbie znaków, którą maszyna normalnie operuje przy każdym przesyłaniu. Na przykład maszyna może stale operować liczbami lub rozkazami w grupach po 36 cyfr dwójkowych każda - jest to wtedy "słowo maszynowe". - CA

4081

d1 De Umlaufzeit
d1 En major cycle
d2 Fr cycle majeur
d1 Pl duży okres

d1 W pamięci, która umożliwia dostęp do swych miejsc jedno po drugim, okres czasu pomiędzy kolejnym pojawieniem się tego samego miejsca pamięci. Innymi słowy czas jednego obrotu bębna lub opóźnienia impulsów w linii opóźniającej. Składa się z całkowitej liczby małych okresów. - CA

4082

d1 De Grenzwert-Prüfung
d1 En marginal checking
d1 Fr essai marginal
d1 Pl kontrola marginesowa

d1 System kontroli prewencyjnej w maszynie, w którym pewne parametry obwodów mogą być zmieniane, a obwody sprawdzane celem zbadania czy będą one kontynuować pracę zadowalająco. Na przykład napięcie zarzucia lamp elektronowych zwykle utrzymywane przy 6,3 V może być obniżone do 5 lub 4,7 V lub może być zwiększona częstotliwość robocza cykli maszyny liczącej, lub może być obniżone napięcie na siatkach lamp katodowych itp. - CA /zmodyfikowane/.

4083

d1 De mathematische Prüfverfahren
d1 En mathematical check
d2 Fr vérification mathématique
d1 Pl kontrola matematyczna

d1 Sprawdzenie wykorzystujące matematyczne identyczności lub inne własności. Na przykład mnożenie może być zweryfikowane za pomocą stwierdzenia, że A pomnożone przez B daje to samo co B pomnożone przez A, przy czym te dwa mnożenia są wykonywane w różnych chwilach i wyniki porównywane ze sobą. Często dopuszcza się mały stopień rozbieżności nazywamy tolerancją. - CA

4084

d2 De Matrix
d1 En matrix
d2 Fr matrice
d1 Pl matryca

d1 W obwodach połączonych zespół elementów takich jak diody, przewody, rdzenie magnetyczne, przekaźniki itp. przeznaczonych dla wykonywania określonej funkcji, na przykład dla przechodzenia z jednego systemu numerycznego do innego lub dla przechowywania zespołu danych. - CA /zmodyfikowane/.

4085

d1 De Nachricht
d1 En message
d1 Fr article, enregistrement
d1 Pl wiadomość, informacja

d1 Grupa słów o zmiennej długości przesyłana jako całość.

4086

d1 De mischen
d1 En merge
d1 Fr interclasser
d1 Pl przekładać

d1 Wytwarzać pojedynczą sekwencję elementów uporządkowanych według pewnej reguły /t.j., ustawionych w pewnej uporządkowanej kolejności/ z dwu lub więcej sekwencji uprzednio uporządkowanych według tej samej reguły, bez zmiany wymiarów struktury lub całkowitej liczby elementów. Przekładanie jest szczególnym przypadkiem mieszania. - CA

4087

d1 De Wortzeit
d1 En minor cycle
d1 Fr cycle mineur
d1 Pl mały okres

d1 W maszynach cyfrowych z szeregowym przesyłaniem, czas potrzebny na przesłanie jednego słowa maszynowego wraz z odstępnem między słowami. - CA

4088

d1 En module n check
d2 Fr clé par n, preuve par n
d2 Pl liczba kontrolna modulo n

d2 Użytkowana dla sprawdzenia reszta podzielenia liczby A przez n, towarzysząca liczbie A w różnych operacjach.

4089

d1 En /US/ normalize - /GB/ standardize
d2 Fr normaliser
d1 Pl normalizować

d1 Zmieniać wynik zapisany w postaci zmienne-przecinkowej, np. $63,2 \times 10^8$ tak że wykładnik, w tym przypadku 8, i mantyssa, w tym przypadku 63,2 leżą w przepisany /standartowym/ przedziale. W tym przykładzie wynikiem normalizacji może być np. $6,32 \times 10^9$ albo $0,632 \times 10^{10}$ zależnie od standartu przyjętego w danej maszynie liczącej. - CA

4090

d1 En odd-even check, parity check
d1 Fr contrôle de parité ou d'imparité
d1 Pl cyfra, bit parzystości, kontrola na parzystość

d1 Używanie cyfry "zwanej cyfrą parzystości", która towarzyszy słowu jako test i jest równa "1" /jedności/, jeżeli całkowita liczba jedynek w słowie maszynowym jest parzysta zaś równa "0" /zeru/, jeżeli całkowita liczba jedynek w słowie maszynowym jest nieparzysta /lub odwrotnie/. - CA

4091

d1 En one-address /adjective/
d2 Fr à une adresse
d1 Pl jednoadresowy

d1 Mający tę własność, że każdy pełny rozkaz zawiera część operacyjną i określa położenie tylko jednego rejestru w pamięci.

4092

d1 En on-line data reduction
d1 Fr dépouillement simultané
d1 Pl redukowanie danych na bieżąco

d1 Redukowanie /przetwarzanie/ danych z taką szybkością z jaką dostarczane są dla procesu przetwarzania. - CA

4093

d1 En open subroutine
d2 Fr sous-programme ouvert
d1 Pl podprogram otwarty

d1 Podprogram włączany bezpośrednio w liniową sekwencję rozkazów i bez użycia rozkazu skokowego dla wywoływania. Taki podprogram musi być wpisany w każde miejsce programu gdzie tylko jest potrzebny. - CA

4094

d1 En /US/ operating ratio /CAN: term not used/
d1 En /GB/ efficiency /GB remarks that d1 is...
controversial/
d1 Fr pourcentage de temps machine utile
d1 Pl współczynnik wydajności

d1 Współczynnik uzyskany przez podzielenie:

/1/ całkowitej liczby godzin poprawnej pracy maszyny /włączając czas, w którym wykonywany program nie jest poprawny na skutek pomyłek człowieka/ przez /2/, całkowitą planową liczbę godzin włączając kontrolę prewencyjną. Na przykład, jeżeli praca maszyny liczącej jest zaplanowana na trzy zmiany co daje 120 godzin na tydzień i, jeżeli profilaktyczne sprawdzanie zabiera 12 godzin a "nieprzewidywany w planie postój" zajmuje 3 godziny, wtedy współczynnik wydajności jest 87,5%. - CA

4095

d1 De optimal-Programmierung
d1 En minimum access programming
minimum latency programming
d1 Fr programmation a temps d'accès
MINIMUM, PROGRAMMATION a temps
d'attente minimum
d1 Pl programowanie na minimum czasu
oczekiwania

d1 Programowanie w taki sposób, że jest potrzebny minimalny czas oczekiwania dla otrzymania informacji z pamięci. - CA

4096

d1 En /GB/ optimum coding, optimum
programming
d1,2En /CAN,US/ minimum access programming,
optimum programming

d3 Fr programmation optimum
d3 Pl programowanie optymalne

d3 Programowanie najlepsze z pewnego punktu widzenia. - CA

4097

d1 De parallel
d1 En parallel
d1 Fr parallèle
d1 Pl równoległe

d1 Rodzaj przetwarzania w tym samym czasie w oddzielnych urządzeniach; równoczesne przetwarzanie dwóch lub więcej części słowa lub elementu informacji; przeciwieństwo do "szeregowo". - CA

4098

d1 De parallele Übertragung
d1 En parallel operation
d1 Fr opération parallèle

d1 Przesyłanie informacji wewnątrz maszyny przez dwie lub więcej linii /kanałów/ równocześnie. - CA

4099

d1 De Parameter
d1 En parameter
d2 Fr paramètre
d1 Pl parametr

d1 Wielkość w podprogramie, której można nadać różne wartości, gdy podprogram jest wykorzystywany w różnych częściach programu głównego, ale która zwykle pozostaje niezmienna podczas takiego jednego wykorzystania. Skuteczne użycie podprogramu w wielu różnych programach wymaga, aby podprogram, za pomocą zmiany jego parametrów, mógł być stosowany do takiego wykorzystania. - CA

4100

d1 De Gleichheits-Prüfung,
Paritäts-Prüfung
d1 En parity check
d1 Fr contrôle de parité
d1 Pl kontrola na nieparzystość

d1 Używanie cyfry /zwanej "cyfrą nieparzystości", która towarzyszy "słowu" jako tekst i jest równa "1" /jedności/, jeżeli całkowita liczba jedynek w słowie maszynowym jest nieparzysta zaś równa "0" /zeru/, jeżeli całkowita liczba jedynek w słowie maszynowym jest parzysta. Patrz także "kontrola na parzystość". - CA

d1 De post-mortem Programm
d1 En post-mortem /noun/
d1 Fr analyse post mortem
d1 Pl program post-mortem

d1 Program diagnostyczny, który albo automatycznie albo wywołany drukuje informacje dotyczące zawartości wszystkich lub pewnych rejestrów maszyny. Celem analizy "post-mortem" jest ułatwienie lokalizacji błędu w kodowaniu lub funkcjonowaniu maszyny. - CA /zmodyfikowane/

4102

d1 De Einsatz-parameter
d1 En preset parameter
d1 Fr paramètre d'entrée
d1 Pl parametr zadany

d1 Parametr włączany do programu lub podprogramu podczas wprowadzania. - CA /zmodyfikowane/.

4103
/homonym 4104/

d1 De Programm
d1 En /US, CAN/ program, routine
d1 Fr programme
d1 Pl program

d1 Sekwencja zakodowanych dla maszyny cyfrowej rozkazów celem rozwiązania zadania. - CA

4104
/homonym 4103/

d1 En /US, CAN/ program /noun/
En /GB/ programme /noun/
d1 Fr analyse
d1 Pl program

d1 Plan rozwiązania zadania, /Pełny program zawiera plan przepisowywania danych, zakodowania ich dla maszyny i plan dla skutecznego korzystania z wyników/. - CA

4105

d1 De Programm-Parameter
d1 En program parameter
d2 Fr paramètre de programme
d1 Pl parametr programu

d1 Parametr włączony do podprogramu podczas obliczenia. Parametr programu często zawarty w słowie przechowywanym albo w podprogramie albo na jego wejściu i używany przez podprogram podczas każdego wywołania. - CA /skrótowy/

4106

d1 De programmiertes-Prüffen
d1 En programmed checking /US/
En /GB/ program testing, programmed
checking
d1 Fr test programme
d1 Pl sprawdzanie programu

d1 System sprawdzania, w którym:

- 1/ przed rozwiązywaniem dowolnego problemu P wykonuje się próbne zadanie tego samego typu ze znanym rozwiązaniem 1
- 2/ w program dla P wprowadza się matematyczne lub logiczne sprawdzenia lub operacje takie jak porównywanie $A \times B$ z $B \times A$,
- 3/ większe zaufanie kładzie się raczej na bardzo duże prawdopodobieństwo braku błędu niż na wbudowane układy wykrywania błędów. - CA

4107

d1 De Programmierer
d1 En programmer
d1 Fr programmeur
d1 Pl programista

d1 Osoba przygotowująca sekwencje rozkazów dla maszyny liczącej bez konieczności szczegółowego kodowania. - CA

4108

d1 De programmenpfindlicher Fehler
d1 En /US/ program-sensitive error
d1 En /GB/ programme-sensitive error
d1 En /CAN: term not used/
d1 Fr erreur détectable par programme
d1 Pl błąd wykrywalny programem

d1 Błąd powstający na skutek nieprzewidzenia pewnych własności obwodów wykrywany, gdy wystąpi stosunkowo rzadko pojawiająca się kombinacja kroków programu. - CA

4109

d1 De Pseudo-kode
d1 En pseudo-code
d1 Fr pseudo-code, logique extérieure
d1 Pl kod zewnętrzny, pseudokod

d1 Dowolny kod niezależny od konstrukcji maszyny, który musi być tłumaczony na kod tej maszyny, je eli ma kierować maszyną liczącą. - CA

4110

d1 En Pseudo-random /adjective/
d1 Fr au hasard suivant une loi donnée
d1 Pl pseudo-przypadkowa

d1 /Obliczenia/. Mająca tę własność, że jest wyliczona przez określony proces obliczeniowy, ale jednocześnie spełniająca pewne testy statystycznej losowości. - CA

4111

d1 De Pulskode
d1 En pulse code
d1 Fr code d'impulsion
d1 Pl kod impulsowy

d1 Grupa impulsów, do której przyporządkowano określone znaczenie; dwójkowe przedstawienie znaków. - CA

4112

d1 En /CAN/ randomize /GB, US;
no specific term/
d2 Fr définir des adresses au hasard
d2 Pl określać losowo adresy

d1 Operacja matematyczna na grupie znaków pozwalająca na utworzenie przypadkowej lub pseudoprzypadkowej grupy znaków używanej dla zamiany numerów określających dane na adresy pamięci.

4113

d1 De "Istzeit" - Operation
d1 En real time operation
d1 Fr opération en temps réel
d1 Pl praca w czasie realnym, rzeczywistym

d1 Rozwiązywanie zadań w czasie rzeczywistym. Dokładniej przetwarzanie danych jednocześnie z fizycznym procesem tak, że wyniki przetwarzania danych są użyteczne dla sterowania tym procesem. - CA /zmodyfikowane/

4114

d1 De redundante Prüfverfahren
d1 En redundancy check
d1 Fr contrôle par redondance
d1 Pl kontrola cyframi dodatkowymi

d1 Sprawdzenie wymagające dodatkowych cyfr w słowach maszynowych /ale nie całkowitej duplikacji/ dla wykrycia błędów i omyłek. - CA

4115

d1 De relative Adresse

4115

d1,2En relative address, floating address
symbolic address
d3 Fr adresse relative
d1 Pl adres względny

d1 Wskaźnik stosowany dla identyfikacji miejsc pamięci w programie lub podprogramie. Adresy względne są tłumaczone na adresy bezwzględne za pomocą dodania określonego adresu odniesienia, zwykle adres, pod którym jest przechowywane pierwsze słowo programu. Na przykład, jeżeli adres względny rozkazu określa adres "n" a adres pierwszego słowa programu jest "k", wówczas adres bezwzględny miejsca pamięci jest "n + k". - CA

4116

d2 De Rückkehrpunkt /für Korrek-
turlauf/
d1 En /US, CAN/ rerun point
En /GB/ restart point
d3 Fr point de reprise
d2 Pl miejsce powtórzenia

d2 Jedno z grupy uprzednio zaplanowanych miejsc w programie taki, że jeśli między dwoma takimi miejscami pojawi się błąd, to dla powtórzenia problemu wystarczy tylko powrócić do ostatniego takiego miejsca zamiast powracać do początku problemu. Miejsca powtórzenia są zwykle odległe w czasie od siebie trzy do pięciu minut tak, że bardzo mało czasu maszyny potrzeba dla powtórzenia. Wszystkie informacje odnoszące się do powtórzenia są dostępne w zapasowych rejestrach podczas całego okresu czasu od jednego miejsca powtórzenia do drugiego. - CA

4117

d1 De zurückstellen
d1 En reset
d1 Fr remettre aux conditions initiales,
restaurer
d1 Pl powrócić

d1 Sprowadzić zawartość rejestru do zera lub określonego początkowego stanu. - CA

4118

/homonym 4119/

d1 De lesen
d1 En read
d1 Fr lire
d1 Pl czytać

d1 Przepisywać zwykle zawartość jednej pamięci do drugiej szczególnie z zewnętrznej pamięci do wewnętrznej. - CA

4119
/homonym 4118/

d1 De lesen
d1 En read /verb/
d1 Pl czytać

d1 Rozpoznawać znaczenie zapisane w postaci układu elementów maszyny. - CA

4120

d1 De wiederherstellen
d1 En restore /verb/
d2 Fr restaurer
d1 Pl przywrócić

d1 Sprowadzić do wartości początkowej indeks /wskaźnik/ pętli, zmienny adres lub inne słowo maszyny. Patrz także "powrócić". - CA

4121

d1 De Rundungsfehler
d1 En rounding error
d2 Fr erreur d'arrondi
d1 Pl błąd zaokrąglenia

d1 Błąd powstający w rezultacie odrzucania określonych miejsc znaczących cyfr pewnej wielkości i zastosowania odpowiednich korekcy w stosunku do pozostałych bardziej znaczących cyfr. Także zwany "round-off error". Ogólną regułą zaokrąglenia jest wyobrażenie wielkości za pomocą najbliższych cyfr. I tak na przykład = 3,14159265... zaokrąglone do czterech cyfr dziesiętnych jest 3,1416. Uwaga: Alston S. Householder sugeruje następujące terminy "błąd początkowy", "błąd generowany" "błąd propagowany" i "błąd końcowy". Jeżeli x jest względną wartością argumentu a x^x wartością użytą w obliczeniu, to przy założeniu że się pragnie otrzymać $f/x/$, $x-x^x$ jest "błędem początkowym"; $f/x/ - f/x^x/$ "błędem propagowanym".

Jeżeli fa jest przybliżeniem Taylora lub innym użytym przybliżeniem, to $f/x^x/ - fa/x^x/$ jest "błędem końcowym". Jeżeli fx jest właściwym wynikiem, to $fa - fx$ jest "błędem generowanym" - błędem narosłym jako wynik zaokrąglenia. - CA

4122

d1 De Routine /Ausdruck im Deutschen wenig
gebrauchlich/
d1 En routine
d1 Fr programme
d1 Pl program

- d1
1. Sekwencja operacji, które może wykonać maszyna cyfrowa.
 2. Sekwencja rozkazów określająca te operacje.
 3. Zespół zakodowanych rozkazów ułożonych we właściwej kolejności do kierowania maszyną w celu wykonania żądanej operacji lub szeregu operacji. Patrz także "podprogram".
- CA

4123

d1 De Programmlauf
d1 En run /noun/
d1 Fr passage
d1 Pl przebieg

- d1
1. Jednokrotne wykonanie programu na maszynie.
 2. Wykonanie programu lub kilku programów bez współdziałania operatora. - CA

4124

d1 De Masstabsfaktor
d1 En scale factor
d2 Fr facteur d'échelle
d1 Pl współczynnik skalowania

- d1
- Jeden lub kilka współczynników używanych do mnożenia lub dzielenia wielkości występujących w problemie i sprowadzających je do wymaganego przedziału, np. do -1, +1, -CA

4125

d1 De Programmbschnitt
d1 En segment /GB term not used/
d1 Fr segment
d1 Pl segment

- d1
- W programie zbyt długim dla pomieszczenia w pamięci wewnętrznej, część wystarczająco krótka dla pomieszczenia całkowicie w pamięci wewnętrznej i zawierająca rozkazy konieczne do wprowadzenia i automatycznego wywołania następnego segmentu. Programy, które przekraczają pojemność pamięci wewnętrznej mogą być automatycznie podzielone na segmenty przez program układający. - CA

4126

d1 De Markierung
d1 En /CAN/ sentinel, marker
En /GB/ warning character, tag, marker
En /US/ sentinel
d1 Fr repère
d1 Pl tabliczka, szyldzik

d1 Symbol oznaczający początek lub koniec pewnego elementu informacji takiego jak pole, zapis, blok, taśma itp. - CA

4127

d1 De Trassierprogramm
d1 /US/ automonitoring routine, sequence checking routine, tracing routine
En /GB: no direct equivalent - a type of diagnostic routine/
d1 Fr programme d'analyse, programme pas à pas
d1 PL program sprawdzania sekwencji

d1 Program kontrolny, który bada każdy wykonywany rozkaz drukując pewne dane. Wykonuje krok po kroku rozkazy programu i drukuje kodowane rozkazy z adresami i zawartość określonych rejestrów. Może też drukować tylko dane takie jak rozkazy przesyłowe i wielkości aktualnie przesyłane. Istnieje wiele możliwych wariantów sprawdzania. Dobry, elastyczny program sprawdzania sekwencji, zawiera kilka takich wariantów. - CA

4128

d1 De Ablaufsteuerung
d1 En sequential control
d2 Fr commande séquentielle
d1 Pl sterowanie sekwencyjne

d1 Sposób sterowania maszyny liczącej, w którym rozkazy dla maszyny są uprzednio zestawiane w sekwencji i są tak wprowadzone do maszyny podczas rozwiązywania zadania. - CA

4129

d1 De serienmässige Arbeitsweise
d1 En serial operation
d2 Fr fonctionnement en série
d1 Pl praca szeregową

d1 Przepływ informacji przez maszynę liczącą lub przez jej dowolną część przy użyciu w danej chwili tylko jednej linii lub kanału. Przeciwnieństwo do "praca równoległa". - CA

4130

d1 De Hilfsprogramm
d1 En service routine
d1 Fr programme de service, programme de base
d1 Pl program pomocniczy

d1 Program ułożony dla ułatwienia użytkowania maszyny liczącej. Do tej klasy należą: programy porównywania taśm, program określania położenia bloku, pewne programy "post portem" i niektóre programy korekcyjne. - CA

4131

d1 De verschieben, schiften
d1 En shift
d1 Fr décaler
d1 Pl przesuwać

d1 Przemieszczać znaki jednostki informacji w lewo lub prawo w odniesieniu do ich położenia początkowego w pamięci lub rejestrze. W przypadku liczb jest to równoważne pomnożeniu lub podzieleniu przez potęgę podstawy zapisu /zwykle dziesięć lub dwa/. Takie przemieszczenie zwykle wykonuje się jako specjalną operację znacznie szybszą niż zwykle mnożenie lub dzielenie. - CA

4132

d1 De Vorzeichen - Bit
d1 En sign digit
d1 Fr code signe
d1 Pl cyfra znaku

d1 Symbol /taki jak "1" lub "0"/ użyty dla oznaczenia algebraicznego znaku wielkości - plus minus. - CA /zmodyfikowane/.

4133

d1 En /US/ skip /noun/
d1 En /GB/ dummy instruction, time wester
d2 Fr saut d'instruction, instruction-non-opé-
ration
d1 Pl przeskok

d1 Rozkaz przejścia do następnego rozkazu, rozkaz przeskoku.
- CA

4134

d1 De normalisieren
d1 En standardize /verb/
d1 Fr normaliser
d1 Pl normalizować

d1 Ustawiać wykładnik i mantysę wyniku w zapisie z ruchomym przecinkiem w taki sposób, że mantysa leży w ustalonym zakresie zwanym normalnym. - CA

4135

d1 De statisches Unterprogramm
d1,2En /US/ static subroutine
d3 En /GB/ open subroutine /where appropriate/
/CAN: term not used/

d4 Fr sous-programme sans paramètre
d1 Pl podprogram statyczny

d1 Podprogram, który nie zawiera innych parametrów, poza adresami argumentów. Jest to program używający tylko względnych adresów argumentów, ich rozmieszczenia i ich transformacji do przejścia ze względnego do konkretnego kodu. - CA

4136

d1 De Speicheroperation
d1 En storage operation
d2 Fr operation sur mémoire
d1 Pl operacja pamięciowa

d1 Jedna z operacji czytania, przesyłania, przechowywania lub pisania informacji. - CA

4137

d1 De Unterprogramm
d1,2En subroutine
d1 Fr sous-programme
d1 Pl podprogram

d1 1. Krótka lub powtarzająca się sekwencja rozkazów dla maszyny celem rozwiązania części zadania; część programu.
2. Sekwencja instrukcji potrzebna dla kierowania maszyną, żeby wykonała w pełni zdefiniowaną operację matematyczną lub logiczną; podzespół programu. Podprogram jest często napisany w pośrednim lub symbolicznym kodzie, nawet gdy program, do którego on należy, nie jest napisany w takim kodzie. - CA

4138

d1,2 En /US/ sumation check
d1,2 En /GB/ sumation check, sum check
d1,2 En /CAN/ summation check, check sum
d2,3 Fr vérification de mise en réserve
d1, d2 Pl kontrola przez sumowanie

d1 Kontrola przy pomocy dodatkowych cyfr, w której grupy cyfr zwykle się sumuje bez uwzględnienia przepełnienia. Uzyskiwana suma jest weryfikowana z poprzednio wyliczoną sumą dla sprawdzenia dokładności obliczenia. - CA

d2 Kontrola, która zwykle składa się z dodania wszystkich cyfr podczas przesyłania zawartości z jednej części pamięci do drugiej i weryfikacji sumy przy powtórnym przesyłaniu. - CA

4139

d1,2 En switch
d1 Fr aiguillage
d1 Pl rozgałęzienie, zwrotnica

4140

d1,2 En symbolic adress floating address
d1 Fr adresse, symbolique adresse flottante
d1 Pl adres symboliczny

d1 Wskaźnik /symbol/ wybrany dla identyfikacji danego słowa, funkcji lub innej informacji w programie, niezależnie od lokalizacji tej informacji w programie.
Zwany również "floating adress" /rzekomy adres/. - CA

4141

d1 En tag, sentinel
d2 Fr indice
d1 Pl wskaźnik

d1 Jednostka informacji, której skład tak się różni od innych składników grupy, że może być użyta jako "marker". - CA

4142

d1 En test routine
d1 Fr programme d'essai
d1 Pl program testowy

d1 Program zaprojektowany dla wskazania czy maszyna licząca funkcjonuje poprawnie. - CA

4143

d1 En three-address /adjective/
d1 Fr à trois adresses
d1 Pl trójadresowy

d1 Posiadający taką własność, że każdy pełny rozkaz, zawiera część operacyjną i określa położenie trzech rejestrów.
- CA

4144

d1 En transfer /verb/
d1 Fr transférer
d1 Pl przesyłać, przenosić

d1 1/ Przesyłać dane: przepisywać, wymieniać, odczytywać, rejestrować, przechowywać, przenosić lub zapisywać dane. Przesyłanie nie zmienia informacji.

2/ Przenosić sterowanie maszyny: np. wykonać skok. - CA

4145

d1 En transfer instruction
d1 Fr instruction de transfert
d1 Pl rozkaz skokowy

d1 Rozkaz, który warunkowo lub bezwarunkowo wskazuje położenie następnego rozkazu i kieruje maszynę liczącą do tego rozkazu. - CA /zmodyfikowane/

4146

d1 En /GB, US/ twin check
En /CAN: term not used/
d2 Fr contrôle jumelé, contrôle par
traitements en parallèle
d1 Pl kontrola równoległym działaniem

d1 Ciągła kontrola operacji maszyny drogą podwojenia wyposażenia dla dwukrotnego wykonywania operacji i porównywania ich wyników automatycznie. - CA

4147

d1 En two-address /adjective/
d1 Fr à deux adresses
d1 Pl dwuadresowy

d1 Posiadający własność, że każdy pełny rozkaz zawiera część operacyjną i określa położenie dwóch rejestrów. - CA

4148

d1 En unconditional transfer
d2 Fr transfert /branchement, saut variante/
inconditionnel
d1 Pl bezwarunkowy rozkaz skokowy

d1 W maszynie cyfrowej, zwykle wykonującej swoje rozkazy szeregowo z uporządkowanej sekwencji, rozkaz powodujący, że następny rozkaz jest wzięty z miejsca, które nie jest następne w sekwencji. - CA

4149

d1 En /GB/ unit of action
d1 En /US, CAN/ operation
d1 Pl operacja

d1 Określone działanie; działanie określone przez pojedynczy rozkaz: arytmetyczna, logiczna lub przesyłowa część zadania zwykle wykonywane pod kierunkiem podprogramu.

4150

d1 En unpack
d1 Fr ventiler
d1 Pl rozdzielać

d1 Dzielić połączone jednostki informacji na oddzielne słowa maszynowe. - CA

4151

d1 En unwind
d2 Fr programmer sans boucle
d1 Pl rozwiązać

d1 Kodować w sposób jawny i całkowity wszystkie operacje pętli, tak, aby wykluczyć wszystkie niepotrzebne operacje. Rozwiązanie może być wykonane automatycznie przez maszynę łączącą podczas układania, generacji, kompilacji programu. - CA

4152

d1 En verify
d1 Fr verifier
d1 Pl weryfikować

d1 Kontrolować, zwykle za pomocą automatycznej maszyny, zapis danych porównując go z innym zapisem, aby zmniejszyć ilość błędów człowieka w przepisywaniu danych.

Przy przygotowywaniu informacji dla maszyny liczącej upewnić się, że przygotowane informacje są prawidłowe. - CA

4153

d1 En /CAN/ word
d2 En /US, GB/ word
d3 Fr mot-catène
d2 Pl słowo

d2 Uporządkowany zespół znaków, który ma co najmniej jedno znaczenie i jest przechowywany i przesyłany przez obwody maszyny liczącej jako całość. Zwykle słowo ma stałą ilość znaków i jest traktowane przez układ sterowania, jako rozkaz a przez arytmometr, jako wielkość /liczba/. Np. maszyna licząca może regularnie pracować na liczbach lub rozkazach po 36 cyfr dwójkowych. - CA

4154

d1 En /US/ word-time
d1 En /GB/ word-time, minor cycle, beat
d2 Fr temps de transfert d'un mot
d1 Pl czas słowa

d1 Szczególnie w odniesieniu do słów przechowywanych szeregowo czas potrzebny do przesłania słowa maszynowego z jednego rodzaju pamięci do drugiego. - CA

4155

d1 En write
d1 Fr écrire
d1 Pl zapisywać

d1 1/ Przesyłać informacje, zwykle z pamięci wewnętrznej do zewnętrznej,
2/ przesyłać informacje do urządzenia wyjściowego,
3/ umieszczać informacje w rejestrze, w określonym miejscu lub w innym urządzeniu pamięciowym lub ośrodku. - CA

4156

d1 En zero-address instruction,
instruction
with irrelevant address
d2 Fr instruction sans adresse
d1 Pl rozkaż bezadresowy

d1 Rozkaz określający operację, w której położenia argumentów są określone przez kod maszyny liczącej tak, że adres nie potrzebuje być specjalnie podany. - CA

4157

d1 En zero-suppression
d2 Fr suppression des zéros à gauche
d1 Pl usuwanie nieznaczących zer

d1 Eliminacja przed drukowaniem nieznaczących zer na lewo części całkowitej liczby. Usuwanie tych zer jest jedną z operacji przy redagowaniu. - CA

4158

d1 En /US, CAN/ zone /in digital computers
d1 Pl strefa

d1 Część wewnętrznej pamięci wydzielona dla specjalnego celu. - CA

M A T E M A T Y K A

/5001 - 5029/

5001

d1 De binär, dual
d1,2En binary
d3 Fr binaire
d5 Pl dwójkowy

d5 Zawierający liczbę całkowitą dwa. Np. dwójkowy system zapisu liczb używa dwa jako podstawę zapisu. - CA
/zmodyfikowane przez tłumacza/.

5002

d1 De binär-Kode, duale Verschlüsselung
d1,2En binary code
d3 Fr code binaire
d1 Pl zapis dwójkowy, zakodowanie dwójkowe, kod dwójkowy, system

d1 1/ Sekwencja symboli składająca się z jedynek i zer /cyfry/ zapisu dwójkowego/ przedstawiająca literę, liczbę /cyfrę/ lub inny znak w maszynie liczącej.
2/ System takich symboli i reguł łączenia ich. - CA

5003

d4 De binärverschlüsselte Dezimaldarstellung
d1,2En binary, coded decimal, coded decimal notation
d3 Fr decimal code
d1 Pl kodowana dziesiątka, zapis w kodowanej dziesiątce

d1 Sposób przedstawienia liczb, za pomocą którego cyfra dziesiątna jest osobno przekształcona w zespół dwójkowych jedynek i zer. Na przykład: w czysto dwójkowo kodowanym zapisie dziesiętnym, "8 4 2 1", liczba dwanaście jest przedstawiona jako 0001 0010 /dla 1, 2/ podczas, gdy w czystym zapisie dwójkowym liczba ta byłaby przedstawiona jako 1100. Inne systemy kodowanej dziesiątki znane są jako systemy: "5 4 2 1", z nadwyzką trzech", "2 4 2 1" itp. - CA

5004

d1 De Binärziffer
d1 En binary digit
d1 Fr chiffre binaire, chiffre monade
d1 Pl cyfra dwójkowa, bit

- d1 Cyfra w dwójkowym systemie zapisu. Ta cyfra może przybierać tylko wartość 0 /zero/ lub 1 /jeden/. Jest równoważna stanowi "załączone" lub "wyłączone", "tak" lub "nie" itp.
- CA

5005

d3 De binäre Schreibweise
d1 En binary notation
d2 Fr systeme binaire
d1 Pl zapis /system/ dwójkowy, zapis /system/ plus-dwójkowy

- d1 Pozycyjny zapis liczb, w którym kolejne cyfry są współczynnikami przy kolejnych potęgach podstawy dwa. - Elbourn /Znane są i inne systemy dwójkowe: /-2/ minus-dwójkowy, wielokrotnie /-2/ oraz o dowolnym rozkładzie znaków. /Uwaga tłumacza/.

5006

d1 De Binärzahl
d1 En binary number
d1 Fr nombre binaire
d1 Pl liczba dwójkowa

- d1 Liczba w zapisie dwójkowym. - CA

5007

d1 De Binärkomma
d1,2En binary point
d3 Fr virgule binaire
d1 Pl przecinek dwójkowy

- d1 W liczbie dwójkowej punkt, który zaznacza miejsce między całkowitymi potęgami dwóch i ułamkowymi potęgami dwóch analogicznie do przecinka dziesiętnego w liczbie dziesiętnej. W ten sposób 10,101 oznacza dwa, jedna druga i jedna ósma. - CA

5008

d1 De binär-dezimal-Konvertierung
d1 En binary to decimal conversion
d1 Fr conversion binaire décimale /voir 5016/
d1 Pl konwersja dwójkowo-dziesiętna, rekonwersja

- d1 Matematyczny proces zamiany liczby napisanej w zapisie dwójkowym na równoważną liczbę napisaną w zapisie dziesiętnym. - CA

5009

d1 En biquinary notation

d2 Fr systeme biquinaire
d1 Pl zapis dwupiatkowy

d1 Kod, w którym cyfra dziesiętna n jest przedstawiona parą liczb a, b , gdzie $a = 0$ lub $1, b = 0, 1, 2, 3$ lub $4, n = 5a + b$.
BS

5010

d1 En Boolean algebra
d2 Fr algebre de Boole
d1 Pl algebra Boole'a

d1 Algebra podobna do zwykłej algebry, ale zajmująca się zbiorami, zdaniami, elementami obwodów przełączających itp. związanych operatorami "i" "lub", "nie", "jeżeli", "to" itp. pozwalająca na obliczenie i przeprowadzenie dowodu jak w dowolnym matematycznym systemie; używająca symboli wygodnych w liczeniu. Algebra nazwana imieniem George Boole'a sławnego angielskiego matematyka /1815-1864/. - CA

5011

d1 En Boolean Function
d2 Fr fonction booléenne
d1 Pl funkcja Boole'a

d1 Matematyczna funkcja w algebrze Boole'a; przykłady zwykłych funkcji: $c = a$ "lub" $b = a + b$, $c = a$ "i" $b = a \cdot b$, $c =$ "nie" $a = \bar{c}$, $c =$ "nie" a "i" "nie" $b = \bar{a} \cdot \bar{b}$. - CA

5012

d1 En /GB/ complement
d2 En /US, CAN/ complement
d2 Fr complément
d2 Pl uzupełnienie

d2 Liczba otrzymana z danej liczby wyrażonej w systemie zapisu o podstawie n za pomocą jednej z następujących reguł:

a/ uzupełnienie do n : odjąć każdą cyfrę danej liczby od $n-1$, dodać jedynkę do najbardziej na prawo położonej cyfry niepełnej, wykonać powstałe przeniesienia. Na przykład: uzupełnieniem do dwóch liczby dwójkowej 11010 jest 00110; uzupełnieniem do dziesięciu liczby dziesiętnej 679 jest 321,

b/ uzupełnienie do $n-1$; odjąć każdą cyfrę danej liczby od $n-1$. Na przykład uzupełnieniem do jedności liczby dwójkowej 11010 jest 00101, uzupełnieniem do dziewięciu liczby dziesiętnej 679 jest 320. Uzupełnienie jest często używane w maszynach dla przedstawienia ujemnej wartości danej wielkości. - CA

5013

d1 En /GB/ complete operation
d2 En /US/ complete operation /CAN: term not
d2 Fr opération complète used/
d1 Pl operacja kompletna

- d1 Operacja, która zawiera:
a/ pobranie z pamięci wszystkich argumentów,
b/ wykonanie operacji /działania/,
c/ przesłanie wyników do pamięci,
d/ pobranie następnego rozkazu.

5014

d1 En decimal digit
d2 Fr chiffre decimal
d1 Pl cyfra dziesiętna

- d1 Jeden z symboli 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 gdy jest używany przy liczeniu w systemie dziesiętnym. Dwie z tych cyfr 0 i 1 są także cyframi dwójkowymi, gdy są używane przy liczeniu w systemie dwójkowym. - CA

5015

d1 En decimal notation
d1 Fr systeme decimal
d1 Pl system dziesiętny

- d1 Sposób zapisu liczby w dziesiętnym systemie liczenia.
- CA

5016

d1 En decimal-to-binary conversion
d1 Fr conversion decimal-binaire /voir 5008/
d1 Pl konwersja dziesiętno-dwójkowa,
konwersja

- d1 Matematyczny proces zamiany liczby przedstawionej w systemie dziesiętnym na tę samą liczbę przedstawioną w systemie dwójkowym. - CA

5017

d1 En digit
d2 Fr chiffre
d1 Pl cyfra

- d1 1/ Jeden z symboli 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, używany w dziesiętnym systemie liczenia,
2/ jeden z tych symboli, a niekiedy i liter, wyrażający

wartości całkowite w zakresie od 0 do n-1 włącznie używany w systemie liczenia z podstawą n. - CA

5018

d1 En digital
d1 Fr numérique
d1 Pl cyfrowy

d1 Używający liczb wyrażonych cyframi w dowolnym systemie zapisu dla przedstawienia wszystkich zmiennych, jakie występują w zadaniu. - CA

5019

d1 En equivalent binary digits /CAN: term not
d1 Fr nombre de chiffres binaires used
équivalents
d1 Pl równoważna ilość cyfr dwójkowych

d1 Ilość cyfr dwójkowych równoważna danej ilości cyfr dziesiętnych lub innych znaków. Przy zamianie liczby dziesiętnej na liczbę dwójkową potrzeba ogólnie około $3 \frac{1}{3}$ razy większej ilości cyfr dwójkowych. Dla kodowanego zapisu dziesiętnego potrzeba zwykle 4 razy większej ilości cyfr dwójkowych. - CA

5020

d1 En excess-three code
d1 Fr code majeure de trois, XS 3
d1 Pl kod z nadwyżką trzech

d1 Kodowany zapis liczb dziesiętnych przedstawiający każdą cyfrę dziesiętną jako odpowiadającą dwójkową liczbę plus trzy. Na przykład: cyfry dziesiętne 0, 1, 8, 9 są przedstawione odpowiednio jako 0011, 0100, 1011, 1100. Widać że w tym zapisie dopełnienie do dziewięciu cyfr dziesiętnych jest równe dopełnieniu do jedności odpowiednich liczb cyfr dwójkowych. - CA

5021

d1 En floating-point calculation
d2 Fr calcul en virgule flottante
d1 Pl liczenie zmiennie-przecinkowe

d1 Liczenie, w którym bierze się pod uwagę zmianę położenia dziesiętnego przecinka /przy podstawie 10/, lub dwójkowego przecinka /przy podstawie 2/, przy tym każdą liczbę zapisuje się przy pomocy oddzielnego wskazania znaku, mantysy i wykładnika. Na przykład: przy liczeniu zmiennie-przecinkowym liczba dziesiętna - 638020000 może być przedstawiona jako - 6,3802;8 ponieważ jest równa - 6.3802×10^8 . - CA

5022

d1 En function table
d1 Fr table de fonction
d1 Pl tablica funkcji

- d1 1/ Tablica wartości funkcji matematycznej dla pewnego zbioru wartości zmiennej niezależnej.
2/ /Maszyny liczące/. Urządzenie, program lub podprogram, który tłumaczy informacje z jednego systemu przedstawienia lub kodu do innego. - CA /zmodyfikowane/

5023

/homonyms 3045,4084/

d1 De Matrix
d1 En matrix
d1 Fr matrice
d1 Pl macierz

- d1 W matematyce "zbiór wielkości" ułożonych w specjalnej konfiguracji, na których można wykonywać działania matematyczne takie jak: dodawanie, mnożenie, odwracanie itp. zgodnie ze specjalnymi regułami. - CA

5024

d1 De Zahlendarstellung mit gemischter Basis
d1,2En /US,CAN/ mixed-base notation
d1,2En /GB/ mixed radix notation
d1 Fr systeme a base mixte
d1 Pl mieszany system zapisu

- d1 System liczenia, w którym jedna podstawa taka jak 10 w dziesiętnym systemie liczenia zastąpiona jest przez dwie podstawy używane na przemian takie jak np. 2 i 5 w zapisie dwupiętkowym. Patrz "zapis dwupiętkowy". CA

5025

d1 En notation
d2 Fr systeme de numeration
d1 Pl system zapisu, system

- d1 Sposób wyrażania wielkości, w którym dowolną liczbę przedstawia się za pomocą sumy współczynników pomnożonych przez kolejne potęgi wybranej liczby n nazywanej podstawą systemu /niekiedy takich liczb może być więcej niż jedna/. Jeżeli wielkość jest zapisana w systemie liczenia n to kolejne pozycje cyfr wskazują odpowiednią potęgę n . W ten sposób 379 w systemie o podstawie 10 czyli w systemie dziesiętnym oznacza 3 setki, 7 dziesiątek i 9 jednośc. Liczba 379 w systemie szesnastkowym /używanym w niektórych maszynach/ oznacza 3 razy 16^2 plus 7 razy 16^1 plus 9, /co w systemie dziesiętnym będzie równe 889/.

1101 w systemie dwójkowym oznacza 4 ósemkę, 1 czwórkę, 0 dwójkę i 1 jedynkę /co w systemie dziesiętnym będzie równe 13/. Jeżeli przy zapisie liczb może pojawić się niejasność jaką podstawę systemu przyjęto, podstawa może być wskazana przez wskaźnik /wyrażony zawsze w systemie dziesiętnym/. Na przykład: $11,101_2$ oznacza dwa plus jeden plus jedna druga plus jedna ósma ale $11,101_3$ oznacza trzy plus jeden plus jedna trzecia plus jedna dwudziesta siódma. Poniżej są podane nazwy systemów zapisu częściowej stosowanych:

<u>podstawa</u>	<u>nazwa</u>
2	dwójkowy
3	trójkowy
4	czwórkowy
5	piątkowy
8	ósemkowy
10	dziesiętny lub dziesiątkowy
12	dwunastkowy
16	szesnastkowy
32	trzydziesto-dwójkowy
2;5	dwupiątkowy

Cyfry oznaczające "dziesięć" i "jedenaście" zwykle pisze się w postaci "t" i "e". Dla cyfr powyżej jedenastu symbole jeszcze nie zostały opracowane. - CA

5026

d1 En numeric coding
d1 Fr codification numérique
d1 Pl kodowanie numeryczne

d1 System kodowania lub skrótów używany przy przygotowaniu języka maszyny taki, że wszystkie informacje są wyrażone w liczbach. Na przykład: dziesięć miast takich jak Boston, New York, Philadelphia, Washington itd. może być przedstawionych jako cyfry dziesiętne 0, 1, 2, 3, podczas, gdy w alfabetycznym kodowaniu byłyby przyjęte dla maszyny skróty alfabetyczne BO, NY, PH, WA,.....CA

5027

d1 En octal notations
d2 Fr systeme octal
d1 Pl system ósemkowy

d1 System zapisu liczb przy podstawie osiem. Na przykład: liczba 217 w tym zapisie oznacza 2 razy $8^2 / 2 \times 64 = 128$ plus 1 razy 8 plus 7 co jest równe 143 w dziesiętnym systemie. Liczba 217 w systemie ósemkowym jest równa 010, 001, 111 w dwójkowym, przy czym każda cyfra ósemkowa jest bezpośrednio zamieniana przez jej dwójkowy odpowiednik. System ósemkowy jest wygodny w użyciu dla maszyn dwójkowych, ponieważ człowiekowi jest łatwiej czytać liczby ósemkowe niż liczby dwójkowe a zamiana zachodzi natychmiast. - CA

5028

d1 De bedeutsame Stellen
d1 En significant digits
d2 Fr chiffres significatifs
d1 Pl cyfry znaczące

d1 Cyfry występujące we współczynniku liczby, jeżeli jest ona zapisana jako współczynnik leżący między 1,000... i 9,999... pomnożony przez potęgę dziesięciu; podobnie dla dowolnej podstawy zapisu różnej od 10. Przykłady: 0,000376 równe $3,76 \cdot 10^{-4}$ ma trzy cyfry znaczące; 12 milionów równe $1,2 \cdot 10^7$ ma dwie cyfry znaczące; 300600 równe $3,006 \cdot 10^5$ ma cztery cyfry znaczące. W wyrażeniu "książka J.B. Smith'a ma dokładnie 1000 stron" 1000 ma cztery cyfry znaczące chociaż zwykle 1000 miałoby tylko jedną cyfrę znaczącą. - CA

5029

d1 En truncation error
d2 Fr erreur de troncature,
erreur de chute
d1 Pl błąd z obcinania, błąd z odrzucania

d1 Błąd powstający na skutek użycia tylko skończonej liczby składników w szeregu nieskończonym lub na skutek aproksymacji operacji w rachunku nieskończonościowym przez operacje w rachunku różnic skończonych. - CA

ANALOGOWE MASZYNY LICZĄCE

/6001 - 6010/

6001

d1 De analog
d1 En /US, CAN/ analog, /GB/ analogue
/adjective/
d2 Fr analogique
d1 Pl analogowy

d1 Używający fizycznych zmiennych takich jak odległość, obrót lub napięcie, lub pomierzone wartości podobnych wielkości fizycznych dla przedstawienia odpowiedniości ze zmiennymi występującymi w obliczeniu; przeciwieństwo do "cyfrowy". - CA

6002

d1 De analogenrechner
d1 En /US,CAN/ analog computer, /GB/ analogue
d1 Fr calculateur analogique computer
/homonyms 6003/
d1 Pl analogowa maszyna licząca

d1 Maszyna licząca, która liczy za pomocą fizycznego modelowania zmiennych. Zwykle występuje odpowiedniość wzajemnie jednoznaczna między każdą numeryczną zmienną występującą w zadaniu i zmiennym fizycznym pomiarem w analogowej maszynie liczącej. - CA

6003

d1 En differential analyzer
d1 Fr calcuteur analogique /homonyme 6002/
d1 Pl analizator równań różniczkowych

d1 Analogowa maszyna licząca przeznaczona specjalnie dla rozwiązywania lub "analizowania" szeregu typowych równań różniczkowych. - CA

6004

d1 En equation solver
d1 Fr /Pas de terme equivalent usité/
d1 Pl analizator wielomianów algebraicznych

d1 Urządzenie liczące, często analogowe, przeznaczone dla rozwiązywania układów równań liniowych /nie różniczkowych/ lub znajdowania pierwiastków wielomianów lub jednego i drugiego. - CA

6005

d1 En function generator
d1 Fr générateur de fonction
d1 Pl generator funkcji

d1 Urządzenie, które wytwarza wielkość danej funkcji przy wzrastaniu zmiennej niezależnej. - CA

6006

d1 En /US/ function multiplier
d1 En /GB/ variable multiplier, multiplier
d1 Fr multiplicateur de fonctions
d1 Pl układ mnożący dla funkcji

d1 Urządzenie /inne niż układ mnożący dla stałych/ otrzymujące wielkości dwu funkcji zmieniających się ze zmienną niezależną i dające zmieniającą się wielkość ich iloczynu.

- CA

6007

d1 En network analyzer
d1 Fr table à calcul
d2 Pl analizator sieci

d1 Analogowa maszyna licząca używająca elektrycznych elementów obwodów, która modeluje i rozwiązuje /analizuje/ zadania elektrycznego zachowywania się sieci przesyłu mocy i elektrycznych obciążeń oraz związane z nimi zadania.

- CA

6008

d1 De Auflöser
d1 En resolver
d1 Fr transformateur de coordonnées
d1 Pl ?

d1 Urządzenie dla rozkładania wektora na dwie wzajemne prostopadłe składowe. - CA

6009

d1 De Simulation
d1 En Simulation
d1,2Fr simulation
d1 Pl symulacja, modelowanie

d1 Przedstawianie fizycznych systemów i zjawisk za pomocą maszyn liczących, modeli lub innych urządzeń.- CA

6010

d1 De Simulator
d1 En simulator
d1 Fr simulateur
d1 Pl symulator

d1 Maszyna licząca lub model, która przedstawia system lub zjawisko i która odzwierciedla efekty różnych zmian w oryginale, co pozwala na studia, analizę i zrozumienie oryginału za pomocą zachowywania się modelu. - CA

ZASTOSOWANIA W AUTOMATYCE

/7001 - 7010/

7001

d1 De Automatischer Regler

d1 En automatic controller
d2 Fr appareil de commande automatique
d1 Pl regulator automatyczny

- d1 Urządzenie sterujące procesem drogą:
- 1/ automatycznego uzyskiwania pomiarów jednej lub więcej fizycznych zmiennych procesu,
 - 2/ automatycznego wykonywania obliczenia,
 - 3/ automatycznego wydawania zmieniających się w odpowiedni sposób działań takich jak ruch względny zaworu powodujących wymagane sterowanie procesem. Na przykład regulator odśrodkowy w maszynie parowej; automatyczny pilot. - CA

7002

d1 De /automatische/ Prozess-
Steuerung
d1 En /automatic/ process control
d1 Fr commande automatique de production
d1 Pl sterowanie procesem /automatyczne/

- d1 Automatyczne kierowanie procesami produkcyjnymi dla ciągłego wytwarzania materiału lub energii takimi jak rafinacja ropy, wytwarzanie energii elektrycznej, wyrób papieru. - CA

7003

d1 De Automatisierung
d1 En automation
d1 Fr automatisme, automatisaton, automatique
d1 Pl automatyzacja

- d1
- 1/ Proces lub wynik uczyńnięcia maszyn samodiałającymi, samoporuszającymi się,
 - 2/ teoria lub sztuka lub technika czynienia urządzenia lub maszyny lub procesu przemysłowego bardziej automatycznym,
 - 3/ czynienie automatycznym procesu przenoszenia ruchomych elementów wyrobu z jednej obrabiarki na drugą. - CA

7004

d1 En logger
d1 Fr télescripteur
d1 Pl ?

- d1 Urządzenie, które automatycznie rejestruje lub zapisuje fizyczne procesy i zjawiska. Zwykle ze wskazaniem chwili wystąpienia. - CA

7005

d1 De Schreiber
d1 En plotter
d1 Fr traceur de courbe
d1 Pl pisak

d1 Urządzenie, w którym zmienna zależna jest wykreślona ruchomym piórem lub ołówkiem jako funkcja zmiennej niezależnej. - CA

7006

d1 De Quantisierung
d1 En quantizer
d2 Fr couder
d1 Pl konwerter analogowo-cyfrowy

d1 Urządzenie, które przyjmuje wielkość fizyczną dostarczaną przez obserwujący przyrząd i decyduje w którym szczególnym cyfrowym przedziale winna być umieszczona ta wielkość fizyczna. - CA

7007

d1 De Roboter
d1 En /US, CAN/ robot
d1 En process controller, automatic controller
regulator /according to context/
d1 Fr robot
d1 Pl robot

- d1 1/ Maszyna zawierająca przyrządy obserwujące, układy wykonawcze i obwody sterujące, w której układy przyjmują sygnały z przyrządów obserwujących, wykonują potrzebne obliczenia na tych sygnałach i wydają odpowiednie sygnały do układów wykonawczych.
- 2/ Maszyna, która pracuje samodzielnie; automat. Sterowany termostatycznie automatyczny piec naftowy w zwykłym domu jest robotem zgodnie z pierwszą i drugą definicją; zegar sprężynowy jest robotem wg. drugiej definicji ale nie jest wg. pierwszej. - CA

7008

d1 De Abtaster
d1 En scanner
d1 Fr telédetecteur
d1 Pl teledetektor

d1 Przyrząd, który automatycznie próbkuje i przeszukuje stan różnych procesów, warunków lub przyrządów i dostarcza impulsów dla wykonania działania zgodnie z uzyskanymi informacjami. - CA

7009

d1 De Nachlaufregler

d1 En servomechanism
d1 Fr servomécanisme
d1 Pl serwomechanizm

d1 Układ z silnikiem, który dostarcza dużą siłę i uzupełnia pierwotne sterowanie pracujące ze stosunkowo słabą siłą.

d1 En telemeter /verb/ 7010
d1 Fr transmettre des mesures à distance
d1 Pl przekazywać zdalnie

d1 **Przekazywanie pomiarów i obserwacji na odległość, jak na przykład przekazywanie przez radio obserwacji o pogodzie z balonu obserwacyjnego na ziemię na taśmie magnetyczną.**
- CA

WYJAŚNIENIE DO TEKSTU

Terminy figurujące w nagłówku każdej pozycji oznaczone są symbolami d1, d2 itd., które wskazują na numerację oryginalną definicji. Odpowiedni symbol przy terminie i definicji w języku polskim wskazuje ponadto definicje na których opierał się tłumacz. Np.

d1,2 En cybernetics 1002
d3,4 Fr cybernetique
d1,4 Pl cybernetyka

oznacza, że w języku angielskim występuje 2 definicje, we francuskim również 2. W języku polskim tłumacz uwzględnił definicję angielską d1 i francuską d4.

SKOROWIDZ POLSKI

- A. Adres 4003
adres bezwzględny 4001
adres rzeczywisty 4002
adres symboliczny 4140
adres względny 4115
akumulator 3004
algebra Boole'a 5010
analizator równań różniczkowych 6003
analizator sieci 6007
analizator wielomianów algebraicznych 6004
analogowy 6001
arytmometr 4009
asynchroniczna maszyna 3008
automatyzacja 7003
automatyczna maszyna 3009
- B. Bezwarunkowy rozkaz skokowy 4148
biblioteka 4070
bit 3013, 3014
blok 4013
blok ścieżek 3011
błąd 4054
błąd z obliczenia, z odrzucenia 5029
błąd propagowany 4066
błąd wykrywalny programem 4108
błąd zaokrąglenia 4121
bramka "1" "1" 4004
B-rejestr 3015
- C. Cybernetyka 1002
cyfra 5017
cyfra dwójkowa 5004
cyfra dziesiętna 5014
cyfra kodowana 4025
cyfra parzystości 4090
cyfra znaku 4132
cyfrowy 5018
cyfry kontrolne 4025
cyfry znaczące 5028
cykl 4040
cykl duży 4081
cykl mały 4087
czas awaryjny 3038
czas dostępu 3001
czas maszyny 3038
czas oczekiwania 3060
czas słowa 4154
czas użyteczny 3010, 3063
część operacyjna 1016
częstotliwość graniczna 3050
- częstotliwość powtarzania podstawowa 3091
częstotliwość zegarowa, podstawowa 3024
czteroadresowa 4063
czytać 4118, 4119
czytnik kart 2003
- D. Dane 1003
dane wyjściowe 4069
dekoder 3036
dekodować 4044
deszyfrator 3036
długość liczby 5021
dostęp przypadkowy 3082
drukarka 3089
drukowanie wierszowe 3060
drut magnetyczny 3072
duży okres 4081
dwójkowy 5001
dwójkowy kod 5002
dwuadresowy 4147
dziesiątka kodowana 5003
dziurkarka 2002
dziurkarka sumaryczna 2010
- E. Elektronika 4043
element dwustabilny 3012
element informacji 3057
element konstrukcyjny 3053
element uzupełniający fikcyjny 4047
enkoder 3045
filtrować 4056
flip-flop 3049
- F. Funkcja Boole'a 5011
- G. Generator funkcji 6005
gęstość zapisu 3086
głowica magnetyczna 3054, 3070
gniazdo 2007
- I. Identyfikator podprogramu 4019
informacja 4085
informacja wyjściowa 1018
ingerować 4062
interpretować 4044
iteracja 4040
- J. Jednoadresowy 4091
język maszyny 4079
- K. Kanał 3107
karta 2001, 2008
klawisz 3059
klucz 3058

- kod 4029
- kod impulsowy 4111
- kod literowy 4006
- kod zewnętrzny 4106
- kod z nadwyżką trzy 5020
- kod rozkazowy 4073
- kodować 4030
- kodowanie numeryczne 5026
- kodujący 4031
- kolator 2004
- kolejność wykonywania rozkazów 4037
- komparator 3026
- kompiler 4034
- kontrola arytmetyczna 4007
- kontrola automatyczna 4011
- kontrola cyframi dodatkowymi 4114
- kontrola marginesowa 4082
- kontrola matematyczna 4083
- kontrola na nieparzystość 4100
- kontrola na parzystość 4090
- kontrola równoległym działaniem 4146
- kontrola przez duplikację 4050
- kontrola sumowa 4138
- konstrukcja 3053
- konwersja dwójkowo-dziesiętna 5008
- konwersja dziesiętno-dwójkowa 5016
- konwerter 3031
- konwerter analogowo-cyfrowy 7006
- konwersja dwójkowo-dziesiętna 5008
- konwersja dziesiętno-dwójkowa 5016
- konwersja 5016
- L. Lampa Williama 3110
- liczba dwójkowa 5006
- liczba kontrolna modulo n 4088
- liczba cyfr dwójkowych, równoważna 5019
- liczba podwójnej długości 1010
- liczba poza zakresem 4067
- liczenie stało-przecinkowe 4059
- liczenie zmienno-przecinkowe 5021
- licznik 3033
- licznik rozkazów 3028
- limiter 3023
- linia akustyczna 3005
- linia elektryczna 3042
- linia magnetyczna 3066
- linia opóźniająca
- linia przesyłowa 3017
- lista rozkazów 4073
- logika 1013
- logika matematyczna, logistyka 1021
- M. Macierz 5023
- mały okres 4087
- maszyna automatyczna 3009
- maszyna do pisania, elektryczna 3042
- maszyna licząca, cyfrowa 3027
- maszyna licząca, analogowa 6002
- maszyna cyfrowa 1008
- maszyna asynchroniczna 3007
- maszyna licząca synchroniczna 3008
- maszyna przetwarzająca informacje 1005
- maszyna synchroniczna 3098
- matryca 4084
- matryca kodująca 3045
- miejsce w pamięci 3019, 3061
- miejsce powtórzenia 4116
- mieszać 4032
- mieszany system zapisu 5024
- mieszacz 2004
- modelowanie 6009
- multiwibrator 3075
- N. Nadmiar 3085
- normalizować 4089, 4134
- numer wywoławczy 4019
- O. Oczyszczacz 4058
- okres 4041
- okres maszyny 3064
- określać losowo adresy 4112
- operacja 4149

- O. operacja arytmetyczna 4008
operacja pamięciowa 4136
operacja kompletna 5013
- P. Pamięć 3097, 3095
pamięć akustyczna 3006
pamięć bębnowa 3069
pamięć buforowa 3016
pamięć przejściowa wyjścia 3079
pamięć cykliczna 4020
pamięć dynamiczna 3039
pamięć dyskowa 3067
pamięć elektrostatyczna 3044
pamięć magnetyczna 3068
pamięć na lampie Williama 3110
pamięć natychmiastowa 3076
pamięć pomocnicza 3092
pamięć o przypadkowym czasie dostępu 3083
pamięć regeneracyjna 3109
pamięć robocza 3111
pamięć rtęciowa 3074
pamięć statyczna 3094
pamięć szeregową 3093
pamięć szybka 3084
pamięć ścieralna, wymazywalna 3046
pamięć trwała 3076
pamięć wewnętrzna 3056
pamięć zachowawcza 3077
pamięć zewnętrzna 3047
parametr 4099
parametr programu 4105
parametr zadany 4102
perforacja 2012
pętla 4040, 4078
pisak 7005
podprogram 4137
x podprogram parametryczny 4051
podprogram statyczny 4135
podprogram zamknięty 4088
podstawiać 4057
pojemność pamięci 4024
pojemność kanału przesyłowego 4023
półsumator 3052
poprawiać 1007
powrócić 4117
powtarzać 4039
pozycja 3057
praca nadążna 3078
praca równoległa 4098
praca synchroniczna 3048
praca szeregową 4129
x podprogram otwarty 4093
- P. praca w czasie rzeczywistym 4113
precyzja 1020
precyzja podwójna 1010
program 4103, 4122
program diagnostyczny 4045
program interpretacyjny 4072
program główny 4055
program ogólny 4064
program parametryczny 4051
program pomocniczy 4130
program post mortem 4101
program sprawdzania sekwencji 4127
program testowy 4142
program wprowadzający 4077
program zmienno-przecinkowy 4060
programista 4107
programowanie
programowanie automatyczne 4012
programowanie na minimum czasu oczekiwania 4095
programowanie optymalne 4096
projekt logiczny 4014
przecinek dwójkowy 5007
przebieg 4123
przekazywać 4048
przedkładać 4086
przekazywać zdalnie 7010
przekształcać na postać numeryczną 1009
przełącznik dwustabilny 3101
przeniesienie 3018
przenosić 4144
przepisywać 3102
przeplatać 4071
przerzutnik 3049
przerzutnik statyczny Eccles-Jordana 3040
przeskok 4133
przesuwać 4131
przesyłać 4038
przesuwanie arytmetyczne 4008A
przesuwanie cykliczne 4043
przetwarzać 4039
przetwornik 3104
przetwarzanie informacji 1004
przewód 3107
przygotować 4068
przywołanie 4018
przywrócić 4120
pseudokod 4109
pseudoprzypadkowa 4110
punkt kontrolny 4017

- R. Rdzeń magnetyczny 3065
redagować 4052
redukowanie danych na bieżąco 4092
redukowanie danych 1006
regulator automatyczny 7001
rejestr modyfikatora 3015
rejestr rozkazów 3029
rejestr sterujący 3029
rekonwersja 5008
reproducer 2002
resolwer 6008
robot 7007
rozdzielnik 4150
rozgałęzienie 3108, 4139
rozgałęzienie warunkowe 4116
rozkaz 1017, 4070
rozkaz bezadresowy 4156
rozkaz skokowy 4145
rozkaz skokowy warunkowy 3035
rozkaz zatrzymania warunkowy 4034A
rozkazy początkowe 4015
rozwiązać 4150
równoległy 4097
równoważna ilość cyfr dwójkowych 5019
- S. Schemat blokowy 4014
schemat logiczny 3062
schemat programu 4046
schemat działań 4061
ścierać 4053
ścieżka 3103
segment 4125
serwomechanizm 7009
składać 4010
skok 4074
skorowidz 3090
słowo 4153
słowo maszynowe 4080
sprawdzenia prewencyjne 3088
sprawdzenie programem 4106
sprzężenie zwrotne 1011
strefa 2013
strefa 4158
sterowanie 3030
sterowanie procesem /automatyczne/ 7002
sterowanie sekwencyjne 4128
sumator 3007
symulator 6010
symulacja 6009
sygnał sterujący 4033
sygnał 4126
system dziesiętny 5015
system ósemkowy 5027
- S. system zapisu 5025
system 5025
ściskość 1001
- T. Tablica funkcji 5022
tablica połączeń 3087
tabliczka 4126
tabulator 2011
taśma 1012, 3099
taśma dziurkowana 2009
taśma magnetyczna 3071
teledetektor 7008
test nieparzystości 4100
test przeskokowy 4075
tłumaczyć 1022
tłumienie 3034
triger 3106
trójadresowy 4143
- U. Układ arytmetyczny 4009
układ "i" 4005
układ logistyczny podstawowy 3035
układ mnożący dla funkcji 6006
układ porównujący 3025
układ sterowania 3030
układ sumy logicznej 3032
układ wejściowy 3055
układ wyjściowy 3080
urządzenie wejściowe 3055
urządzenie wyjściowe 3080
usuwać 4058
usuwanie nieznaczających zer 4157
utrzymywać 4065
uzupełnienie 5012
- W. Wejściowa pamięć buforowa 3054
weryfikować 4152
wiadomość 4085
wprowadzać do pamięci 3096
wskaźnik 4141
wskaźnik cyklu, iteracji 4042
współczynnik skalowania 4124
x wykres 4046
wykres blokowy 4014
wyłączać 4049
wymazać 4117
wymazywać 4053
wyposażenie wewnętrzne 3081
wyposażać 3053
wprowadzać 1019
- Z. Zakres 4022
zakodowanie dwójkowe 5002
x współczynnik wydajności 4094

Z. Zapisać 4155
zawartość 4036
zbiór 1012
zegar 3073
zerować 4026
znak 3022
zwrotnica 4139

zapis 5025
zapis /system/ dwójkowy
5005, 5002
zapis plus-dwójkowy
5005
zapis dwu-piątkowy 5009
zapis w kodowanej dzie-
siątce 5003

WYKAZ WYDAWNICTW

Zakładu Organizacji i Techniki Pracy Biurowej

nr	MATERIAŁY I STUDIA	Cena zł
1.	Biurowe maszyny offsetowe ROTAPRINT-ZETAPRINTON A.Staworzyński, stron 47.	12.00
2.	Wskazówki dla obsługi i konserwacji maszyn do mechanicznego pisania tekstów stałych typu ADREMA J.Szczepański i A.Jastrzębski, stron 37.	10.00
3.	Metodyka nauczania stencgrafii. Fr. Kubaczka, stron 75.	11.00
4.	Typowy projekt organizacji biura zmechanizowanej ewidencji /Tłumaczenie z rosyjskiego/. Wydanie II, stron 42.	12.00
5.	Z zagadnień stenografii w ZSRR, Czechosłowacji, Niemczech i Stanach Zjednoczonych, stron 42.	12.50
6.	Zagadnienie szybkości obiegu dokumentów admini- stracyjnych. G.Bequart. /Tłumaczenie z francus- kiego/. Stron 32.	10.00
7.	Powielacze spirytusowe. A.Staworzyński. Stron 72.	15.00
8.	Kartoteka selekcyjna - sposoby i możliwości zasto- sowania. H. Frankiewicz i H. Południkiewicz. Stron 72.	20.00
9.	Charakterystyka eksploatacyjna maszyn do liczenia, księgowania i fakturowania. Z.Bcettcher i A.Stawo- rzyński. Stron 26.	8.00
10.	Ekonomiczna analiza mechanizacji prac administra- cyjnych /Tłumaczenie z czeskiego/. Stron 40.	10.00
11.	Lokal biurowy i jego urządzenie. Stron 80.	17.00
12.	Powielacze białkowe. S. Woyno. Stron 52.	15.00
13.	Naukowe podstawy polskiego systemu stenograficzne- go. Badania częstotliwości elementów języka polskie- go. Praca zbiorowa. Stron 52.	14.00
14.	Organizacja obiegu dokumentów. I - Ramowa instruk- cja kancelaryjna. II - Przykładowy wykaz akt typ- owych. III - Zasady opracowywania rozdzielników w centralnych rescrtach. Praca zbiorowa. Stron 47.	wyczer- pane
15.	Mechanizacja ewidencji płać na maszynach ARITMA J. Kolar /Tłumaczenie z czeskiego/. Stron 26.	12.00
16.	Automatyzacja w pracy biurowej. Stron 62.	15.00
17.	"Planning" i tablice do planowania. Cz. I - Wiado- mości ogólne. Stron 60.	18.00
18.	"Planning i tablice do planowania. Cz. II - przykła- dy zastosowania tablic. Cz. III - Wzory tablic do planowania. Stron 77.	18.00

19.	Charakterystyka eksploatacyjna maszyn do pisania Z.Boettcher. Stron 48.	15.00
20.	Kierunki usprawnienia aparatu administracyjnego rad narodowych. Wyniki badań przeprowadzonych w Prezydium R.N. w Łodzi. L.Sidorenko. Stron 65 + 11 zał.	18.00
21.	Ustalenie obsady osobowej w komórkach organizacyjnych /zagadnienia wybrane/.	15.00
22.	Zadania wydziałów organizacyjnych i doradców organizacyjnych /Zagadnienia wybrane/. Stron 52.	15.00
23.	Metoda badań przebiegu pracy administracyjnej. J.Rajman /Tłumaczenie z serbo-chorwackiego/. Stron 66.	25.00
24.	Jak uprościć obieg dokumentów w prezydiach rad narodowych. L.Sidorenko. Stron 107.	40.00
25.	Czynnik ludzki w organizacji pracy administracyjnej. F.Michoń. Stron 107.	11.00
26.	Problemy pracowników umysłowych. Stron 100.	22.00
27.	Zagadnienia automatyzacji pracy w administracji. J.Zapasiewicz. Stron 37.	10.00
28.	Terminologia techniki przetwarzania informacji. /Materiały dyskusyjne/. Stron 90.	40.00
29.	Zastosowanie elektronicznych maszyn cyfrowych w administracji. Stron 110.	50.00
30.	Normalizacja i typizacja mebli biurowych. Stron 70.	25.00
31.	Organizacja automatyzacji prac biurowych. A. Wanatowski. Stron 120.	45.00
32.	Problematyka interesanta w administracji państwowej. S. Kowalewski. Stron 58.	10.00
33.	Metody oceny normowania zatrudnienia w wydz. finansowych prez. rad narodowych. Stachnik K.	15.00

BIBLIOTEKA ORGANIZATORA PRACY BIUROWEJ

1.	Organizacja obiegu dokumentów. Stron 46	14.00
2.	Jak poprawić pracę w biurze. J. Kościołek. Str. 40.	8.00
3.	Informator o kartotekach. H.Południkiewicz. Str. 45.	12.00
4.	Maszyny rachunkowo-statystyczne systemu kart dziurkowanych. P. Sławski. Stron 125.	60.00
5.	Zastosowanie maszyn licząco-analitycznych w zarządzaniu, planowaniu i kontroli. M.Grzegorzewicz.str. 123.	50.00
6.	Praca sekretarki. J. Kościołek. Str. 80.	25.00
7.	Organizacja pcwielnarni przyzakładowej. A.Erdman.	35.00
8.	Korespondencja biurowa. A.Andrzejewski.	30.00
9.	Organizacja konferencji. Z.Nowicki. Str. 54.	w druku

